

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ňárad na roky 2015-2020

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ňárad na roky 2015-2020
Územné vymedzenie :	Obec Ňárad
Územný plán obce schválený:	<i>nie</i>
Dátum schválenia PHSR:	27. 05. 2015
Dátum platnosti:	od 10. 06. 2015 do 31. 12. 2020
Verzia¹	1.0
Publikovaný verejne:	27. 05. 2015

2015

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Riadiaci tím spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ňárad na roky 2015-2020

Zoznam členov Riadiaceho tímu

Jozef Lukács, starosta obce Ňárad

Ing. Alžbeta Feketeová – poslanec obce

Mária Víghová – Slovenský Červený kríž - Ňárad

Peter Végh – predseda poľovníckeho združenia

Izabela Bábicsová – poslanec obce

Mgr. Gábor Nagy – zástupca starostu Ňárad

Obsah

ÚVOD.....	4
A – ANALYTICKÁ ČASŤ.....	6
Vymedzenie riešeného územia	6
Základné fyzickogeografické charakteristiky obce	6
Súčasná krajinná štruktúra	7
Ochrana prírody	8
Odpadové hospodárstvo.....	9
Životné prostredie.....	9
A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	11
Ludské zdroje.....	11
Domový a bytový fond.....	19
Dopravná a technická infraštruktúra	22
Hospodársko-ekonomický potenciál obce	26
Občianska vybavenosť obce	30
Zhodnotenie obdobia 2005-2014.....	36
Vybrané rozvojové aktivity obce Ľárad v období 2005-2014	36
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	39
Operačné programy v rokoch 2014 - 2020	47
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	57
B – STRATEGICKÁ ČASŤ.....	62
Strategická vízia obce Ľárad	66
C – PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	69
D – REALIZAČNÁ ČASŤ	74
Akčný plán obce Ľárad na obdobie 2015-2020	74
Systém monitorovania a hodnotenia	101
E – FINANČNÁ ČASŤ	103
ZÁVER.....	104
PRÍLOHA Č. 1: ZOZNAM ČLENOV RIADIACEHO TÍMU, PRACOVNÝCH SKUPÍN A PARTNEROV ZAPOJENÝCH DO SPRACOVANIA PHSR	105
PRÍLOHA Č. 2: ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHSR	106
PRÍLOHA Č. 3: ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHSR.....	107
PRÍLOHA Č. 4: AKČNÝ PLÁN NA DANÝ ROZPOČTOVÝ ROK S VÝHLADOM NA 2 ROKY.....	108

Úvod

Dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nárada je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Cieľom predkladanej práce je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Nárada – nachádzajúcej sa na juhozápadnom Slovensku v okrese Dunajská Streda – a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť program hospodárskeho a sociálneho rozvoja daného územia, ktorý bude základným strednodobým programovým dokumentom (v období 2015-2020) na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. Vlastne je to program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnúť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nárada na roky 2015-2020 je vlastne pokračovaním plánovaného rozvoja z roku 2007, t.j. prvý Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nárada na obdobie 2008-2013 bol vypracovaný ešte v roku 2007, ktorý definoval strategickú víziu obce Nárada nasledovne: „Nárada – obec s vyspelým vidieckym cestovným ruchom so spokojným a aktívnym obyvateľstvom v kvalitnom životnom prostredí.“

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nárada na roky 2015-2020 bola vypracovaná podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nárada sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a environmentálnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a environmentálneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňovaný.

Tento programový dokument je previazaný so sektorovými operačnými programami vypracovanými na základe Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014-2020 (Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020 je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika za účasti partnerov v súlade s prístupom viacúrovňového riadenia a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov Európskych štrukturálnych a investičných fondov za účelom dosahovania cieľov stratégie Európa 2020), ako aj s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR (schválený uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014), Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001), Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2009-2015, Územným plánom Trnavského samosprávneho kraja, Regionálnou inovačnou stratégiou Trnavského samosprávneho kraja. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nárada bol vypracovaný na základe metodiky, ktorú vydalo Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Pri vypracovaní tohto programového dokumentu boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.

Pre naplnenie dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo

orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

Rozvojová stratégia obce Nárada vychádza aj zo stratégie Európa 2020, prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2014-2020 podporí

- inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,
- udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nárada bol vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia. K príprave PHSR v obci Nárada bol zriadený riadiaci tím zo zástupcov verejného sektora – samosprávy, súkromného sektora a mimovládneho sektora, ale boli zriadené aj pracovné skupiny pre jednotlivé prioritné oblasti (hospodárska oblasť, sociálna oblasť, environmentálna oblasť). Celkovo sa uskutočnilo 5 pracovných stretnutí pracovných skupín. Časový interval spracovania PHSR obce Nárada: január 2015 – jún 2015.

Harmonogram spracovania Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nárada na roky 2015-2020

Termín (mesiac, rok)	Január 2015	Február 2015	Marec 2015	Apríl 2015	Máj 2015	Jún 2015
Úvod						
Analytická časť						
Strategická časť						
Programová časť						
Realizačná časť						
Finančná časť						
Záver						

Príležitosť vstupu do programovacieho procesu dostali všetci obyvatelia obce vrátane podnikateľských subjektov, organizácií a inštitúcií z obce. Obyvatelia ako aj zástupcovia podnikateľských subjektov, organizácií a inštitúcií mali možnosť zapojiť sa do procesu programovania prostredníctvom hĺbkových rozhovorov a pripomienkovania pracovných verzií strategického programu.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nárada schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Nárade, čo bude potom realizovať vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

A – Analytická časť

Vymedzenie riešeného územia

Územie obce Nárada je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie, a to katastrálne územie Nárada.

Obec Nárada sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Trnavského kraja, na úrovni okresov obec Nárada sa nachádza v okrese Dunajská Streda.

Obec Nárada zo severu susedí s obcou Baloň, z východnej strany s obcou Medveďov, zo západu s obcou Gabčíkovo, z juhu s obcou Sap.

Tab. 1: Základné charakteristiky obce Nárada

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	501930
Názov okresu	Dunajská Streda
Názov kraja	Trnavský
Štatút obce	obec
PSČ	930 06
Telefónne smerové číslo	031
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1468
Nadmorská výška obce - v m	113
Celková výmera územia obce [m ²]	10 446 988
Hustota obyvateľstva na km ²	62

Stav k 31.12.2012

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2014

Základné fyzickogeografické charakteristiky obce

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina. Základný typ reliéfu: reliéf rovín a nív.

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Záujmové územie patrí medzi najteplejšie a najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

V k.ú. obce prevládajú piesočnato-hlinité a hlinité pôdne druhy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy je nijaká až nepatrná.

Hlavné pôdne typy v k.ú. obce sú:

- nívne pôdy glejové, sprievodné gleje (na karbonátových a nekarbonátových nívnych sedimentoch),
- černoze slabo glejové, prevažne karbonátové, sprievodné čiernice a čiernice glejové (na starých fluvialných sedimentoch).

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká – v riešenom území sa nachádzajú produkčné pôdy.

V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja.

Z hľadiska fyto geografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerothermnej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdných a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu na väčšine riešeného územia predstavujú:

- vrbovo-topoľové lužné lesy,
- jaseňovo-brestovo-dubové a jelšové lužné lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo spôsobujú ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehú látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu. Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu.

Katastrálne územie obce patrí do povodia toku Dunaj (rieka Dunaj tečie v tesnej blízkosti obce (1,5 km južne od obce). Čez riešené územie preteká viac odvodňovaco-zavlažovacích kanálov, z ktorých najvýznamnejšie sú Chotárny kanál, kanál Nárad – Vrbina, Smradľavý kanál, kanál Medveďov – Vrbina.

V oblasti, kde leží obec Nárad, sú lokalizované aj významné zdroje kvalitnej pitnej vody. K.ú. obce spadá do Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov.

Súčasná krajinná štruktúra

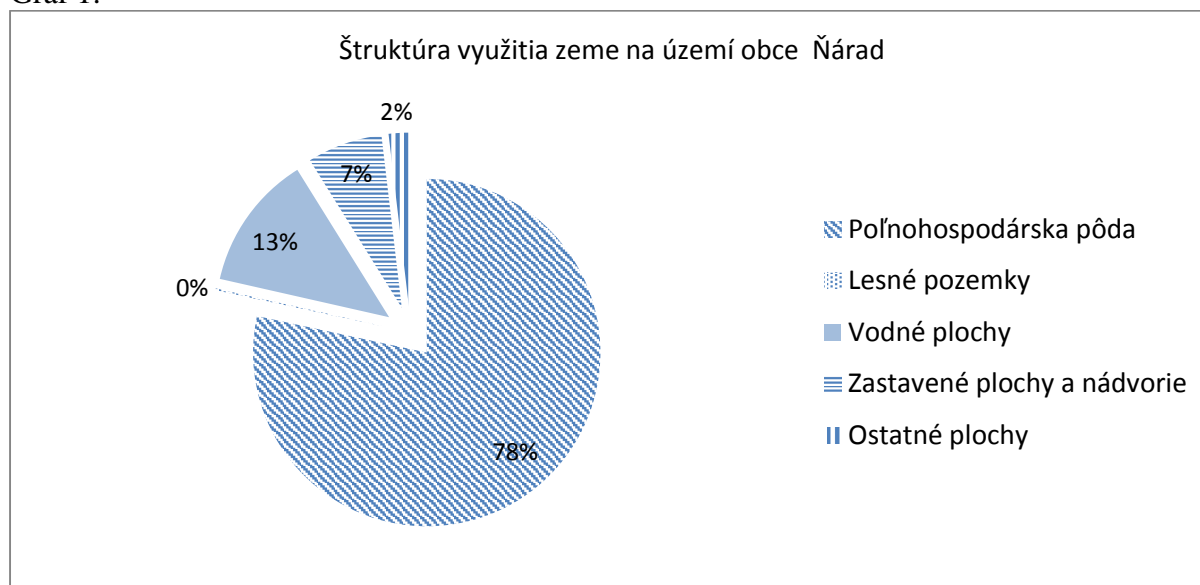
Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny je poľnohospodársky, ide o nížinnú rovinnú oráčino-lúčno-lesnú krajinu, pričom až 12,6 % výmery obce tvoria vodné plochy.

Tab. 2: Štruktúra využitia zeme v obci Nárad (v m²)

Celková výmera územia obce	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavené plochy a nádvorcia	Ostatné plochy
10446988	8188264	17390	1314692	731428	195214

Poznámka: Údaje k 1.4.2015
Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Graf 1:

Poznámka: Údaje k 1.3.2015
Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Ochrana prírody

Ochrana prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležité, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie ako zdravú.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

V riešenom území (k.ú. Ľárad) sa nenachádza žiadne chránené územie v systéme Natura 2000, avšak v susedných obciach je veľa chránených území tohto systému (napr. územia európskeho významu: Kľúčovské rameno, Dunajské luhy; chránené vtáčie územie Dunajské luhy).

V riešenom území sa nenachádza žiadny chránený strom.

V susedstve riešeného územia sa nachádza Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy, ktorá bola ustanovená vyhláškou MŽP SR č. 81/1998 Z.z. o Chránenej krajinnnej oblasti

Dunajské luhy z 3. marca 1998 s účinnosťou od 1. mája 1998. Chránená krajinná oblasť sa rozprestiera na Podunajskej nížine v geomorfologickom celku Podunajská rovina, vedľa slovenského a slovensko - maďarského úseku Dunaja od Bratislavy až po Veľkolélsky ostrov v okrese Komárno. Pozostáva z piatich samostatných častí. Toto jedinečné územie celé sa nachádza na arecentnom agradačnom vale Dunaja. Systém agradačných valov a akumuláčnych depresí s hustou sieťou riečnych ramien s prevahou sedimentačnej akumulácie vznikol ešte pred zásahmi do prírodného hydrologického režimu Dunaja. V závislosti od hydrologických podmienok pozdĺž Dunaja sa tu na pomerne malom území vyskytujú spoločenstvá lesné, vodné, mokradné, lúčne a psamofilné. Celé územie CHKO je zapísané do Zoznamu mokradí medzinárodného významu (Ramsarská konvencia).

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním. Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

V obci Nárada sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve:

- v obci je zavedený komplexný separovaný zber odpadu - plasty, papier, textil a obuv, kovy a sklo.

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotným komunálnym odpadom. V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší separovaný zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci.

V obci je k dispozícii ekodvor, v nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o separovanom zbere komunálnych odpadov, ako aj zvýšiť technickú vybavenosť ekodvora.

Životné prostredie

Súčasný stav kvality životného prostredia záujmového územia je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity.

V záujmovom území najväčším problémom pre kvalitu životného prostredia je doprava, ktorá hlukom a vibráciou veľmi zaťažuje intravilán obce. V obci je aj nedostatok parkov.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať aktivity v oblasti životného prostredia cieľom zvýšiť jej kvalitu vybudovaním verejnej kanalizácie, revitalizáciou a rozšírením verejnej zelene a likvidáciou čiernych skládok odpadu v obci a nákupom pracovných strojov na zabezpečenie čistoty a údržby verejnej zelene v obci.

V danom časovom horizonte je potrebné zlepšiť aj technickú vybavenosť obce nákupom pracovných strojov na zabezpečenie čistoty a údržby verejnej zelene v obci.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať aj revitalizáciu centrálnej časti obce Ľárada výstavbou oddychového parku pre deti a mládež a vybudovaním obecného trhoviska pre prvovýrobcov podporiť a zabezpečiť miesto na predaj miestnych produktov.

V strednodobom horizonte je potrebné aj vybudovať novú oddychovú zónu v centre obce (parcela č. 197).

A.1 Analýza vnútorného prostredia

Ludské zdroje

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

Vývoj počtu obyvateľov obce v posledných rokoch charakterizoval mierny pokles. Pri SODB v roku 2011 obec mala 651 trvale bývajúcich obyvateľov. K 28.1.2015 v obci Ňárad bývalo 623 osôb.

V strednodobom horizonte sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva obce (k tomu by mali prispievať aj výstavby nájomných bytov v obci) na úrovni okolo 700. Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- vytvárať podmienky pre ďalší rast počtu obyvateľov obce,
- vytvárať podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít a služieb v obci.

Tab. 3: Vývoj počtu obyvateľstva v obci Ňárad

Rok	Počet obyvateľov
2007	644
2008	639
2009	645
2010	645
2011	638
2012	634
2013	628
2014	622
2015	k. 28.1.2015, 623

Zdroj: Obecný úrad, SODB 2011

Poznámka: PHSR vychádza z počtu obyvateľstva zistených v SODB 2011.

Tab. 4: Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Národnosť	Počet osôb
Slovenská	38
Maďarská	602
Rómska	0
Rusínska	0
Ukrajinská	0
Česká	5
Nemecká	0
Poľská	0
Chorvátska	0
Srbská	0
Ruská	0
Židovská	0
Moravská	0
Bulharská	0
Ostatné	1
Nezistené	5
Spolu	651

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

V národnostnej štruktúre obce má dominantné zastúpenie obyvateľstvo maďarskej národnosti (92,5 %). K slovenskej národnosti sa hlásilo 5,8 % obyvateľov.

Tab. 5: Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Počet osôb
Rímskokatolícka cirkev	529
Gréckokatolícka cirkev	9
Pravoslávna cirkev	0
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	3
Reformovaná kresťanská cirkev	57
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0
Evanjelická cirkev metodistická	0
Kresťanské zbory	0
Apoštolská cirkev	0
Bratská jednota baptistov	0
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0
Cirkev bratská	0
Židovské náboženské obce	0
Starokatolícka cirkev	0
Cirkev československá husitská	0
Novoapoštolská cirkev	0
Bahájske spoločenstvo	0
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	0
Iné	3
Bez vyznania	28
Nezistené	22
Spolu	651

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Podľa SODB 2011 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominujú obyvatelia, ktorí sa prihlasujú k rímskokatolíckej cirkvi (tvoria 81,3 % obyvateľstva obce). Počet osôb bez náboženského vyznania je 28.

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má priemernú úroveň pôrodnosti, kým miera úmrtnosti v obci je tiež oko celoštátneho priemeru. Obec Nárada vykazuje veľmi nepriaznivé trendy vývinu prirodzeného pohybu obyvateľstva.

Tab. 6: Vývoj počtu narodených v obci Nárada v období 2006-2014

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet narodených v priebehu roka	4	3	2	9	3	3	6	3	2

Zdroj: Obecný úrad

Tab. 7: Vývoj počtu zomretých v obci Nárada v období 2006-2014

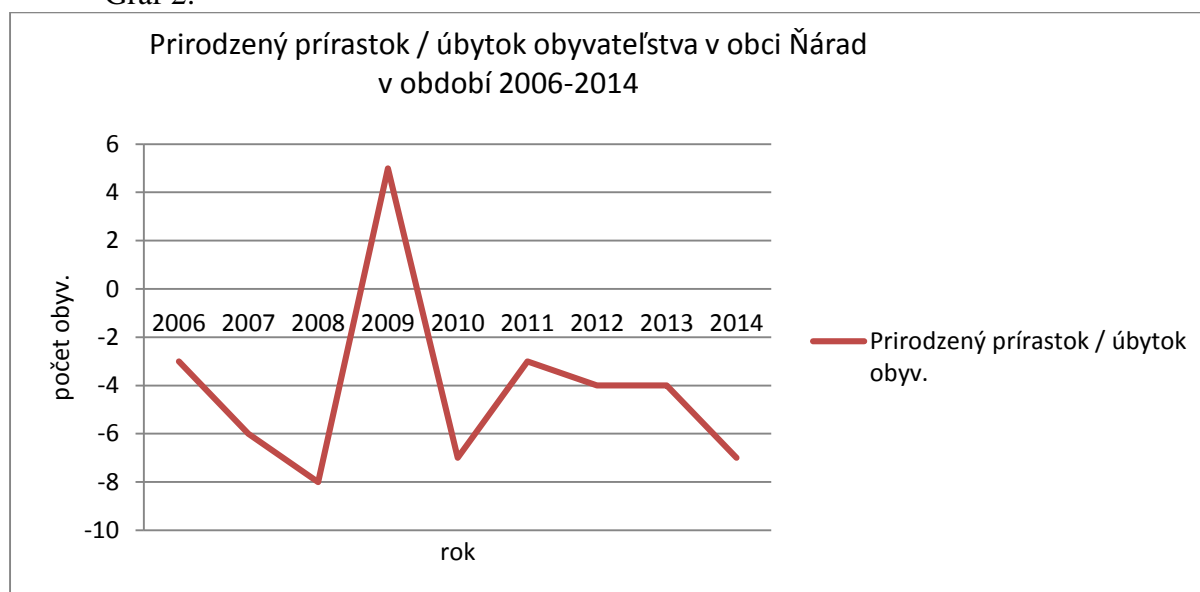
Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet úmrtí v priebehu roka	7	9	10	4	10	6	10	7	9

Zdroj: Obecný úrad

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje výrazný prirodzený úbytok obyvateľstva v obci (v období 2006-2014 počet narodených bol 35, kým počet

zomretých bol 72), čo zapríčiňuje hlavne veková štruktúra obyvateľstva (vysoký podiel ľudí vo veku nad 60).

Graf 2:

Zdroj: Obecný úrad

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0-14), produktívnom (muži 15-59, ženy 15-54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce je nepriaznivejší ako celoštátny trend. Veková štruktúra obyvateľstva obce Nárada mala v r. 2011 veľmi nepriaznivú skladbu. Index starnutia vyjadrujúci pomer poproduktívneho obyvateľstva k predproduktívnemu je tiež veľmi nepriaznivý.

Tab. 8: Prehľad vybraných ukazovateľov vekovej štruktúry obyvateľstva v obci Nárada

Pohlavie	Počet obyvateľov spolu	Veková skupina (v %)			Vybrané ukazovatele veku			
		0-14	15-64	65+	Priemerný vek	Mediánový vek	Index starnutia	Index ekonomického zaťaženia
Muži	325	15,38	70,77	13,85	38,87	39,60	90,00	41,30
Ženy	318	11,01	69,50	19,50	43,80	43,30	177,14	43,89
Spolu	643	13,22	70,14	16,64	41,31	41,55	125,88	42,57

Stav k 31.12.2012

Zdroj: Štatistický úrad SR

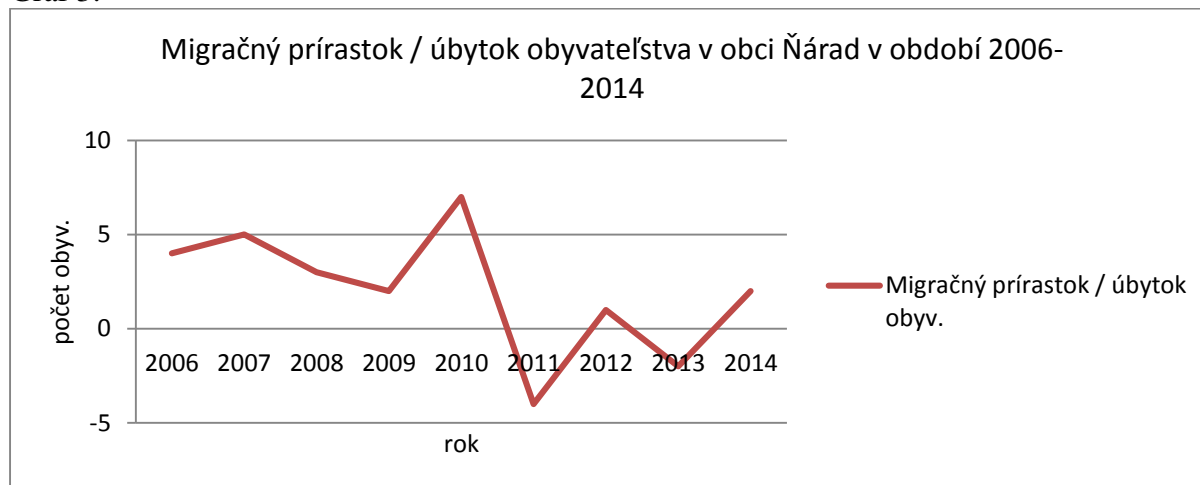
Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí.

Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v mestách Dunajská Streda, Veľký Meder a Bratislava.

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. Podiel ľudí prisťahovaných do obce je výrazný. V období 2006-2014 do obce sa prisťahovalo 81 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odsťahovalo len 63 osôb. Tieto údaje svedčia o veľkom migračnom prírastku obyvateľstva.

Graf 3:

Zdroj: Obecný úrad

Tab. 9: Vývoj počtu prisťahovaných do obce Nárada v období 2006-2014

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet prisťahovaných v priebehu roka	12	11	5	10	13	6	8	6	10

Zdroj: Obecný úrad

Tab. 10: Vývoj počtu odsťahovaných z obce Nárada v období 2006-2014

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet odhlásených v priebehu roka	8	6	2	8	6	10	7	8	8

Zdroj: Obecný úrad

Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

V r. 2011 bolo v obci 306 ekonomicky aktívnych osôb. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov obce bola 47 %. V čase SODB 2011 v obci bolo 37 nezamestnaných, čo predstavovalo 12,1 % ekonomicky aktívnych osôb. V období 2011-2014 nedošlo k významným zmenám na trhu práce – k 31.12.2014 počet nezamestnaných bol 36. K 31.12.2014 miera evidovanej nezamestnanosti v obci bola 11,8 %, kým celoštátny priemer tohto ukazovateľa bol 12,29 %.

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňajúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach.

Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec menej konkurencieschopnú vzdelanostnú úroveň - v obci Nárada vzdelanostná štruktúra obyv. je nepriaznivejšia v porovnaní s celoslovenským priemerom.

Tab. 11: Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania –

I

Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	Najvyššie dosiahnuté vzdelanie				
	Základné	Učňovské (bez maturity)	Stredné odborné (bez maturity)	Úplné stredné učňovské (s maturitou)	Úplné stredné odborné (s maturitou)
651	157	86	47	27	141

Zdroj: ŠU SR SODB 2011

Tab. 12: Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania –

II.

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie						
Úplné stredné všeobecné	Vyššie odborné	Vysokoškolské bakalárske	Vysokoškolské inž., mag., doktor.	Vysokoškolské doktorandské	Bez vzdelania	Nezistené
34	3	10	45	1	96	4

Zdroj: ŠU SR SODB 2011

Nezamestnanosť

Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Miera nezamestnanosti v obci Nárada je vysoká – výrazne vyššia ako krajský priemer, k 31.8.2014 jej hodnota bola 11,8 %. Miera nezamestnanosti aj v mikropriestore obce (v okrese Dunajská Streda) je tiež dlhodobo vysoká v – vyššia než priemer v Trnavskom kraji.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Tab. 13: Regióny podľa miery evidovanej nezamestnanosti v SR k 31.12.2014

Územie	Miera evid. nezam. v %
Obec Nárada	11,8
Slovensko	12,29
Dunajská Streda	10,34
Trnavský kraj	8,03

Zdroj: UPSVAR, 2014

Tab. 14: Vývoj počtu evidovaných nezamestnaných v obci Nárada v období 2013-2014

Počet evidovaných nezamestnaných k 31.12.2013			Počet evidovaných nezamestnaných k 31.12.2014		
muž	žena	spolu	muž	žena	spolu
17	33	55	11	25	36

Zdroj: UPSVAR, 2015

Tab. 15: Obyvateľstvo trvalo bývajúce v obci podľa počítačových znalostí

Trvalo bývajúce obyv. spolu	Počítačové znalosti											
	Práca s textom			Práca s tabuľkami			Práca s elektronickou poštou (email)			Práca s internetom		
	áno	nie	nezistené	áno	nie	nezistené	áno	nie	nezistené	áno	nie	nezistené
651	298	327	29	249	362	40	319	302	30	355	271	25

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. 16: Základné charakteristiky obyvateľstva obce podľa ekonomických aktivít

Trvalo bývajúce obyvateľstvo	Ekonomická aktivita													
	Pracujúci (okrem dôchodcov)	Pracujúci dôchodcovia	Osoby na materskej dovolenke	Osoby na rodičovskej dovolenke	Nezamestnaní	Študenti stredných škôl	Študenti vysokých škôl	Osoby v domácnosti	Dôchodcovia	Príjemcovia kapitálových príjmov	Deti do 16. rokov (nar. po 20.5.1995)	Iná	Nezistená	Z toho ekonomicky aktívny
651	256	9	4	16	37	34	25	1	157	1	97	7	7	306

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Tab. 17: Štruktúra počtu evidovaných nezamestnaných podľa dĺžky evidencie v obci Nárada

dĺžka evidencie	Počet evidovaných nezamestnaných k 31.12.2014
0-3 mesiacov	2
4-6 mesiacov	9
7-9 mesiacov	3
10-12 mesiacov	1
13-18 mesiacov	6
19-24 mesiacov	2
25-30 mesiacov	3
31-36 mesiacov	2
37-42 mesiacov	2
43-48 mesiacov	5
nad 48 mesiacov	1

Zdroj: UPSVAR, 2015

Tab. 18: Veková štruktúra evidovaných nezamestnaných v obci Nárada

veková štrukt.	Počet evidovaných nezamestnaných k 31.12.2014
< 20 rokov	2
>= 20 do < 25 rokov	8
>= 25 do < 30 rokov	2
>= 30 do < 35 rokov	5
>= 35 do < 40 rokov	5
>= 40 do < 45 rokov	1
>= 45 do < 50 rokov	3
>= 50 do < 55 rokov	8
>= 55 do < 60 rokov	2
>= 60 rokov	0

Zdroj: UPSVAR, 2015

Tab. 19: Počet evidovaných nezamestnaných podľa vzdelanostnej štruktúry v obci Nárada

vzdelanostná štruktúra	Počet evidovaných nezamestnaných k 31.12.2014
10 - Neukončené základné vzdelanie	0
11 - Základné vzdelanie	8
12 - Nižšie stredné odborné vzdelanie	0
13 - Stredné odborné vzdelanie	9
14 - Úplné stredné odborné vzdelanie	11
15 - Úplné stredné všeobecné vzdelanie	5
16 - Vyššie odborné vzdelanie	0
17 - Vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa	1
18 - Vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa	2
19 - Vysokoškolské vzdelanie tretieho stupňa	0

Zdroj: UPSVAR, 2015

Mzdy

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší než rast produktivity práce. Súčasná úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v okrese Dunajská Streda dosahuje 81,4% celoštátneho ukazovateľa. V roku 2013 priemerná nominálna mesačná mzda v okrese Dunajská Streda bola 725 EUR – pričom priemerná nominálna mesačná mzda v SR bola 891 EUR.

Tab. 20: Regionálna štruktúra priemernej nominálnej mesačnej mzdy v EUR podľa hospodárskych aktivít SK NACE Rev. 2 v okrese Dunajská Streda v roku 2013*

Hospodárske odvetvie	Slovenská republika	Trnavský kraj	Okres Dunajská Streda
Spolu	891	841	725
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	740	793	750
Priemysel spolu	933	973	860
Ťažba a dobývanie	932	1 104	99 999
Priemyselná výroba	916	950	858
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1 396	1 421	1 233
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	824	956	770
Stavebníctvo	815	805	660
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	830	744	592
Doprava a skladovanie	819	733	747
Ubytovacie a stravovacie služby	557	527	99 999
Informácie a komunikácia	1 646	1 075	760
Finančné a poisťovacie činnosti	1 427	1 113	1 110
Činnosti v oblasti nehnuteľností	898	822	710
Odborné, vedecké a technické činnosti	1 153	924	421
Administratívne a podporné služby	651	634	406
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	916	886	752
Vzdelávanie	746	732	706
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	866	759	634
Umenie, zábava a rekreácia	658	538	624
Ostatné činnosti	665	617	503

Poznámka:

Údaje sú za podniky a organizácie s 2 a viac zamestnancami.

Údaje za SR sú vrátane zamestnancov pracujúcich v zahraničí.

Číslo (99999999) znamená, že údaje nie je možné publikovať pre jeho dôverný údaj.

Dôverné údaje sú to údaje o počte zamestnancov podniku menšom alebo rovnom 10 zamestnancom.

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2014

V strednodobom horizonte jednou z hlavných priorít obce je zvyšovať zamestnanosť a tak prispievať k zvyšovaniu životnej úrovne obyvateľov obce.

Ludia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 50 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo

väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledok je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Takíto občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

Domový a bytový fond

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

V čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB) v roku 2011 v obci bolo 251 bytov. V čase SODB 2011 v obci bolo 203 trvalo obývaných bytov. Na bytovom fonde obce 99 %-ný podiel mali rodinné domy. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, nakoľko po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť. Počet trvale obývaných bytov v obci vzrástol výrazne za desaťrocie 2001-2011 (v čase SODB 2001 v obci bolo len 195 trvalo obývaných bytov).

Tab. 21: Základné charakteristiky bytov v obci Nárada – I.

Byty															
spolu	obývané														
	spolu	podľa formy vlastníctva					podľa počtu obytných miestností					podľa veľkosti obytnej plochy v m²			
		z toho					z toho					z toho			
		vlastné byty v byt. domoch	byty vo vlast. rodin. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné	1	2	3	4	5+	do 40	40-80	81-100	100 +
251	203	7	184	0	0	3	0	13	72	60	58	9	112	51	31

Zdroj: SODB 2011, Štatistický úrad SR, 2013

Tab. 22: Základné charakteristiky bytov v obci Nárada – II.

Byty															
obývané										neobývané					s nezistenou obývanosťou
podľa typu kúrenia				podľa zdrojov energie používaných na vykurovanie						spolu	podľa dôvodov neobývanosti				
z toho				z toho							v tom				
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny		zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	
2	143	52	0	175	4	0	19	2	0	48	5	23	3	17	0

Zdroj: SODB 2011, Štatistický úrad SR, 2013

Trvalo obývané domy vykazujú nepriaznivú vekovú štruktúru, priemerný vek domového fondu je nad celoslovenským priemerom. Od veku bytov čiastočne závisia aj všetky ostatné charakteristiky, počínajúc veľkosťou, až po ich technické vybavenie.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Tab. 23: Základné charakteristiky obývaného domového fondu v obci Nárada

Domy														
spolu	obývané													
	spolu	podľa typu			podľa formy vlastníctva						podľa obdobia výstavby			
		z toho			z toho						z toho			
		rodinné domy	bytové domy	iné	fyzické osoby	štát	obce	iné právnické osoby	kombinácia vlastníkov	iné	do roku 1945	1945-1990	1991-2000	2001 a neskôr
242	194	190	1	2	192	0	0	0	0	0	10	151	17	14

Zdroj: SODB 2011, Štatistický úrad SR, 2013

Tab. 24: Základné charakteristiky neobývaného domového fondu v obci Nárada

Domy											
neobývané											
spolu	podľa dôvod neobývanosti					podľa obdobia výstavby					s nezistenou obývanosťou
	v tom					v tom					
	zmena vlastníkov	určené na rekreáciu	uvoľnené na prestavbu	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	do roku 1945	1945 - 1990	1991 - 2000	2001 a neskôr	nezistené	
47	5	22	1	3	16	0	0	0	0	47	1

Zdroj: SODB 2011, Štatistický úrad SR, 2013

Tab. 25: Základné charakteristiky obývaných bytov v rodinných domoch
v obci Ňarad

Obývané byty v rodinných domoch													
spolu	podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²				podľa zásobovania vodou (vodovod)				podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia	
	z toho				z toho				mobilný telefón	osobný počítač/ notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
	<40	40-80	81-120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu					
195	0	12	111	72	180	11	0	3	166	94	128	106	96

Zdroj: SODB 2011, Štatistický úrad SR, 2013

Tab. 26: Základné charakteristiky obývaných bytov v bytových domoch
v obci Ňarad

Obývané byty v bytových domoch													
spolu	podľa celkovej podlahovej plochy bytu v m ²				podľa zásobovania vodou (vodovod)				podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia	
	z toho				z toho				mobilný telefón	osobný počítač/ notebook	osobné auto	na pevnú telefónnu linku	na internet
	<40	40-80	81-120	120+	v byte zo spoločného zdroja	v byte z vlastného zdroja	mimo bytu	bez vodovodu					
4	0	4	0	0	4	0	0	0	3	0	2	2	0

Zdroj: SODB 2011, Štatistický úrad SR, 2013

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby.

Tab. 27: Vývoj počtu postavených rod. domov v obci v období 2007-2014

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet postavených rod. domov (v rámci IBV)	6	3	4	3	3	3	2	1

Zdroj: Obecný úrad

V strednodobom horizonte je potrebné ďalej rozvíjať podmienok bývania výstavbou nájomných bytov v obci, ktorá aktivita by prispievala aj k udržaniu mladých rodín v obci. V danom časovom horizonte obec plánuje výstavbu 8 nájomných bytov a vytvorenie 20 ks stavebných pozemkov pre individuálnu bytovú výstavbu.

Dopravná a technická infraštruktúra

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektívnosť dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Zaujímavé územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

V tesnej blízkosti obce Ňárad prechádza významný európsky multimodálny koridor:

- koridor č. VII (vodná cesta Dunaj – najbližší prístav sa nachádza v Gabčíkove vo vzdialenosti 10 km).

V blízkosti obce Ňárad prechádza ďalší európsky multimodálny koridor:

- koridor č. IV (Berlín / Norimberg-Praha-Kúty-Bratislava-Nové Zámky / Komárno-Štúrovo-Maďarsko lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy).

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť prítomnosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory).

Cestná infraštruktúra

Cez obec Ňárad prechádza cesta II/506 (hranica SR/Maďarsko-Medved'ov-Gabčíkovo-Báč [kde sa napojí na cestu I/63]) – cestný ťah medziregionálneho významu.

Najvýznamnejší cestný ťah prechádzajúci cez v blízkosti riešeného územia, t.j. obce Ňárad je cestný ťah medzinárodného významu (E 575), ktorá je európska cesta, ktorá začína v Bratislave, končí v meste Győr (Maďarsko).

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie.

V strednodobom horizonte je potrebná rozsiahla rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov vzhľadom na bezpečnosť a plynulosť dopravy. V danom časovom horizonte je potrebné zabezpečiť aj odtok dažďovej vody, vytvorenie záchytnej jamy pozdĺž miestnych komunikácií.

Železničná doprava

Obec Ňárad nie je priamo napojená na európsky ťelezničný systém. Najbliťšia ťelezničná stanica je v meste Veľký Meder (18 km severozápadne od obce) na ťelezničnej trati č. 131 (Bratislava-Dunajská Streda-Komárno, jednokoľajná trať, neelektrifikovaná). V budúcnosti sa plánuje modernizácia trate č. 131 na traťovú rýchlosť 120 km/h, vrátane elektrifikácie a technickej modernizácie.

Hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do obvodného/okresného centra Dunajská Streda (20 km),
- cesty do regionálneho uzla Gabčíkovo (7 km),
- cesty do regionálneho uzla Veľký Meder (18 km).

Hromadnú prepravu osôb do zamestnania, škôl, úradov a za nákupmi zabezpečuje autobusová preprava (prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje SAD Dunajská Streda a.s.).

Ostatné druhy dopravy

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce, rekreácie a relatívne málo frekventovaný charakter dopravy v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútrošídlných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy.

V tesnej blízkosti riešeného územia (1,5 km) prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, medzinárodná Dunajská cyklistická cesta - tvorí časť trasy EuroVelo 6.

V strednodobom horizonte je potrebné vybudovať systém cyklistických chodníkov zabezpečujúcich prepojenie s okolitými obcami na úsekoch Pataš – Ňárad – Baloň a Ňárad – Sap – Dunajská medzinárodná cyklotrasa.

V tesnej blízkosti obce Ňárad (1,5 km) prechádza najdôležitejšia vodná cesta na Slovensku: rieka Dunaj. Najbliťšie prístavy na Dunaji sa nachádzajú v Gabčíkove, Bratislave a Komárne.

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 54 km vzdialenosti v Bratislave.

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec Ňárad má vybudovaný verejný vodovod. Stav vodovodnej siete umožňuje obyvateľom obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na kvalitnú pitnú vodu z verejného vodovodu. Do nových rozvojových lokalít je potrebné postupne vybudovať rozvodnú sieť pitnej vody.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Čistenie odpadovej vody v riešenom území nie je vyriešené – v obci Nárada nie je vybudovaná verejná kanalizačná sieť, odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov. Už vyše pol druha desaťročia sa plánuje výstavba spoločnej kanalizácie obcí Mikroregiónu Medzičilizie (podľa plánov spoločná čistiareň odpadových vôd bude umiestnená v susednej obci Sap).

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prístavnými odvodňovacími rigolmi.

V strednodobom horizonte je potrebné zabezpečiť komplexné odkanalizovanie obce – vybudovať verejný kanalizačný systém s napojením na čistiareň odpadových vôd a zabezpečiť napojenosť domácností a organizácií na verejnú kanalizáciu a tak zlepšiť podmienky pre rozvoj obce z hľadiska ochrany životného prostredia, rozvoja bytovej výstavby, priemyslu a turistického ruchu.

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

Obec Nárada je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce.

Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch. Verejné osvetlenie obce je v nevyhovujúcom technickom stave.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu a rozšírenie verejného osvetlenia v obci Nárada (nová technológia zabezpečuje potom značnú úsporu elektrickej energie).

Zásobovanie plynom

Obec Nárada je plno splynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, na prípravu teplej vody. V prípade výstavby nových bytov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie, verejný rozhlas

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Obec má dobré GSM pokrytie od najväčších mobilných operátorov: Orange a.s., T-Mobile a.s. a O2 Slovakia s.r.o. V obci je dostupný širokopásmový internet.

Technický stav miestneho verejného rozhlasu je v obci schopný prevádzky, ale značne zastaraný. *V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu verejného rozhlasu.*

Kamerový systém

V súčasnosti obec Nárada nemá vybudovaný systém monitorovania exponovaných lokalít obce, kde dochádza k páchaniu priestupkov na úseku verejného poriadku, porušovaniu všeobecne záväzných nariadení obce na úseku životného prostredia, poškodzovaniu majetku obce, poškodzovaniu dopravného značenia, k dopravným priestupkom a pod.. Obec Nárada plánuje v strednodobom horizonte systematické a kontinuálne monitorovanie exponovaných lokalít v obci za účelom zvýšenia bezpečnosti a ochrany zdravia a majetku občanov a iných subjektov pôsobiacich v obci s cieľom prevencie kriminality. *Projekt vybudovania kamerového systému sleduje naplnenie jeho prioritného cieľa - komplexnej ochrany života, zdravia a majetku obyvateľov, návštevníkov obce, ako aj majetku obecných inštitúcií, fyzických a právnických osôb dislokovaných na území obce formou situačnej prevencie.*

V strednodobom horizonte je potrebné vybudovať kamerový systém v obci Nárada.

Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska. Širší priestor obce – okres Dunajská Streda – patrí do kategórie priemyselného-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie majú služby a priemysel.

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo je rozšírenou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 818,8 ha, čo predstavuje len 78,4 % z jej celkovej výmery. Stupeň zornenia je 91,4 %.

Tab. 28: Štruktúra poľnohospodárskeho pôdneho fondu obce Nárada (v m²)

Celková výmera poľnohosp. p.	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porast
8188264	7481509	0	0	312760	28174	365821

Poznámka: stav k 1.4.2015

Zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2015

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie mikropriestoru obce je aktívna v právnej forme spol. s r.o.. Najväčší poľnohospodársky podnik v riešenom území je družstvo Medzičilizie a.s. (ktorá farma má v obci prevádzku špecializovanú na chov ošípaných a hovädzieho dobytku na produkciu mäsa). Medzičilizie a.s. v obci je aj najväčším zamestnávateľom - 12 zamestnancov (rastlinná výroba, živočíšna výroba).

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska. Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. V súčasnosti živočíšna výroba v riešenom území nemá veľký význam. Obec je známa so svojimi rybárskymi aktivitami, rybolov má veľkú tradíciu v riešenom území.

Všetky opatrenia v poľnohospodárskej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia. Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám Žitného ostrova, lesnatosť k.ú. obce je nižšia ako 1 % (celoslovenský priemer je nad 40%).

Priemysel

V dôsledku ekonomicko-geografickej polohy obec má veľmi slabú výrobnú funkciu, obec slúži predovšetkým na bývanie.

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce.

Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných služieb v obci je veľmi úzka. Služby vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby, ako: pánske, dámske a detské kaderníctvo, výroba a predaj pekárenských výrobkov – pekáreň, diagnostika a opravy cestných motorových vozidiel, inštalácia a opravy chladiarenských zariadení, poradenská činnosť v oblasti podnikania atď.

Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom. Sieť maloobchodných predajní je relatívne dobrá – v obci sa nachádzajú 2 potraviny, 1 pohostinstvo, 1 pekáreň, 1 predajňa langošov.

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

V riešenom území sa nenachádzajú zariadenia peňažných služieb, najbližšie takéto zariadenia sú lokalizované v obci Gabčíkovo (10 km), resp. na poštovom úrade v susednej obci Sap (Poštová banka a.s.).

Podnikateľská aktivita

Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci vyše 90% tvoria fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách. Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. 29: Vývoj počtu právnických osôb v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
4	6	7	7	7	7	6	6	6	7	7

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Tab. 30: Vývoj počtu právnických osôb ziskových v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
2	4	5	5	5	5	4	4	4	5	5

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Tab. 31: Vývoj počtu fyzických osôb – podnikateľov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
49	46	53	55	54	60	57	55	57	52	46

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Tab. 32: Vývoj počtu fyzických osôb – živnostníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
29	28	36	38	38	43	42	38	40	35	30

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Tab. 33: Vývoj počtu fyzických osôb – samostatne hospodáriacich roľníkov v obci v období 2004-2014

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
19	17	17	16	15	16	14	15	15	15	13

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

Národný program rozvoja cestovného ruchu SR na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu navrhuje rozvíjať nasledovné nosné formy cestovného ruchu: **a)** Letná rekreácia, pri vodných plochách založená na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy. **b)** Mestský a kultúrny cestovný ruch. **c)** Zdravotný cestovný ruch v jeho klasickej liečebnej podobe, ktorý je potrebné zachovať a popritom rozvíjať zdravotný cestovný ruch (relax, fitness, prevencia, skrášľovanie, kondícia), ktorý začína prudko rásť prakticky v celosvetovom rozsahu. **d)** Vidiecky cestovný ruch a agroturistika. **e)** Doplnkové formy cestovného ruchu.

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Ňárada má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy.
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky.

V záujmovom regióne okrem vidieckeho cestovného ruchu a vodných športov sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku - návštevníkov obce môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestor), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

V strednodobom horizonte je potrebné využiť lokálne gastronomické hodnoty organizovaním gastronomických festivalov.

V blízkosti riešeného územia turisticky najhodnotnejšími lokalitami sú:

- ⇒ *rieka Dunaj a jej ramená,*
- ⇒ *lužné lesy pozdĺž rieky Dunaj a jej ramien,*
- ⇒ *medzinárodná Dunajská cyklotrasa (tvorí súčasť EuroVelo 6),*
- ⇒ *Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy, Chránené vtáčie územie Dunajské luhy, Územie európskeho významu Dunajské luhy.*

Ubytovacie zariadenia sú nevyhnutnou podmienkou vzniku i rozvoja cestovného ruchu. V obci sú k dispozícii kvalitné ubytovacie služby: PLATÁN-Penzión (kapacita 16 osôb, doplnujúce služby: jazda na koní + wellness). Sezónnosť ubytovania je celoročná prevádzka.

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Rozvoj cestovného ruchu v obci je úzko spojené s rozvojom cestovného ruchu v regióne obce a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte.

Širší priestor obce sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

V mikropriestore obce najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Bratislava – hlavné mesto SR,
- mesto Dunajská Streda – okresné mesto, termálne kúpalisko Thermalpark, Žitnoostrovne múzeum, kultúrne a športové podujatia, galérie,
- mesto Veľký Meder – termálne kúpalisko THERMAL CORVINUS,
- Slovakia Ring – pretekársky okruh nachádzajúci sa v katastrálnom území obce Orechová Potôň, parametre okruhu Slovakia Ring ho radia medzi najdlhšie a najzaujímavejšie cestné okruhy v Európe,
- Dunajská cyklistická cesta – medzinárodná trasa, tvorí časť trasy EuroVelo 6 zo siete cyklotrás EuroVelo a má dĺžku zhruba 1200 kilometrov.
- mesto Győr (Maďarsko) – vysoko atraktívne mesto vo vzdialenosti 20 km od obce, mesto poskytujúce širokú škálu možností na oddych a relax,
- rieka Malý Dunaj – vodné športy, rybárstvo.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je nízka, potenciál cestovného ruchu sa ešte nevyužíva. V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu (je potrebné zlepšovať podmienky a podporovať rozvoj reštauračných a ubytovacích služieb v obci),
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov a tak zabezpečovať efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavujú:

⇒ EuroVelo6 - diaľková cyklomagistrála - Dunajská cyklistická cesta a na ne nadväzujúce odbočky.

V strednodobom horizonte je potrebné zvyšovať atraktivitu obce pre rozvoj cestovného ruchu:

- *vydávaním propagačných materiálov a organizovaním podujatí na propagáciu rôznych foriem turizmu v obci,*
- *zlepšením orientácie turistov rozmiestnením turisticko-informačných tabúl.*

Občianska vybavenosť obce

Občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Stavebné povolenia pre obec sa vydávajú na Spoločnom stavebnom úrade v meste Veľký Meder.

Tab. 34: Inštitúcie a organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce

názov	adresa	činnosť	kontakt
Základná škola s vyuč. jazykom maďarským	930 06 Nárád č. 118	Základná škola	0908802295 riaditeľka 031/5549121 kancelária
Materská škola s vyučovacím jazykom maďarským	930 06 Nárád č. 118	Materská škola	0908479837 riaditeľka 031/5549121 kancelária

Zdroj: Obecný úrad, 2015

Tab. 35: Spádovosť obce Nárád

Ukazovateľ	Hodnota
Sídlo matričného úradu	Sap
Sídlo pracoviska daňového úradu	Trnava
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Veľký Meder
Sídlo Okresného súdu	Dunajská Streda
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Dunajská Streda
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Dunajská Streda
Sídlo Územnej vojenskej správy	Trnava
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Dunajská Streda
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Dunajská Streda

Stav k 31.12.2012

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu budovu obecného úradu (vnútorných priestorov a vykurovacieho systému).

V strednodobom horizonte ďalej je potrebné vybudovaním kamerového systému v obci skvalitniť komplexnú ochranu života, zdravia a majetku obyvateľov, návštevníkov obce, ako aj majetku obecných inštitúcií, fyzických a právnických osôb dislokovaných na území obce.

Školstvo

V obci sa nachádza 1 materská škola a 1 základná škola (1. stupeň, organizovaná len pre 1-4 ročníky), ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce (materská škola a základná škola sú inštitúcie s vyučovacím jazykom maďarským). K budove základnej školy prislúchajú aj budovy školskej jedálne a študijné centrum. Väčšina miestnych detí od 5. navštevuje základnú školu v Čiližskej Radvani.

Tab. 36: Vývoj počtu detí v MŠ a žiakov v ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Ňárad

Školský rok	Počet detí v MŠ	Počet žiakov v ZŠ
2006/2007	32	26
2007/2008	29	26
2008/2009	23	27
2009/2010	21	29
2010/2011	20	25
2011/2012	18	27
2012/2013	18	25
2013/2014	16	19
2014/2015	13	16

Zdroj: Obecný úrad, 2015

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu budovy v ktorých sa nachádzajú základná škola a materská škola (výmena okien a dverí, nová strecha, zateplenie budovy, výmena podlahy) a zároveň je potrebné vymeniť vykurovací systém týchto budov – využiť ekologický spôsob vykurovania a znížiť prevádzkové náklady (využívaním obnoviteľných zdrojov energie).

Zdravotníctvo, sociálne služby

Priamo v obci Ňárad sa nenachádzajú zdravotnícke ambulancie, pre obyvateľov riešeného územia najbližšia zdravotná ambulancia sa nachádza v susednej obci Čiližská Radvan (vo vzdialenosti 7 km).

Komplexnejšie zdrav. služby sú zabezpečené v okresnom centre Dunajská Streda (Nemocnica s poliklinikou sa nachádza v Dunajskej Strede).

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.).

Kompetencie obcí v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb. Zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov č. 448/2008 Z. z. definuje pôsobnosť obce nasledovne (v § 80): obec

a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,

- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 - 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu,
 - 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 - 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 - 4. povinnosti rodičov alebo detí platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 11 a 12,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 - 1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre,
 - 2. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 - 3. opatrovateľskej služby,
 - 4. prepravnej služby,
 - 5. odľahčovacej služby,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
 - 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 - 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - 3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou, alebo s iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný vyšší územný celok,
 - 4. o zabezpečení poskytovania sociálnej služby s budúcim poskytovateľom sociálnej služby podľa § 8 ods. 8,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) hradí inej obci alebo inému vyššiemu územnému celku ekonomicky oprávnené náklady podľa § 71 ods. 6,
- l) poskytuje podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 8 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,

p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene

o) a kontroluje ich plnenie,

q) kontroluje účelnosť využitia finančných prostriedkov poskytnutých podľa § 71 ods.

6,

r) vedie evidenciu

1. posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,

2. rozhodnutí podľa písmena c),

3. prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,

s) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,

t) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,

u) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu.

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby.

Ďalšie sociálne znevýhodnené skupiny v obci sú nezamestnaní, deti a mládež.

Kompetencie obce vyplývajúce zo zákona o pomoci v hmotnej núdzi č.599/2003 Z.z. v aktuálnom znení a zo zákonov o štátnych sociálnych dávkach:

- obec v rámci svojej samosprávnej pôsobnosti
 - rozhoduje o jednorazovej dávke v hmotnej núdzi,
 - vykonáva poradenstvo pri zabezpečení základných životných podmienok a pri pomoci v hmotnej núdzi,
 - zabezpečuje výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi.

V obci funguje základná organizácia Slovenského červeného kríža. Obec Nárad vzhľadom na blízkosť k významnému mestskému sídlu a rozpočtové obmedzenia nedisponuje zariadeniami sociálnej infraštruktúry.

V obci je zabezpečená opatrovateľská služba - k 1.1.2015 v obci bol 1 opatrovateľ.

V strednodobom horizonte úroveň dostupných sociálnych služieb v obci je potrebné zvýšiť zriadením denného stacionára dôchodcov v priestoroch bývalej materskej školy s kapacitou 20 osôb.

Kultúra, šport a ostatné služby

Kultúra je nielen ozdobou našej spoločnosti, ale je nezastupiteľnou sférou spoločenského života v dnešnej dobe. Pôsobí na myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka.

V obci je veľmi živý kultúrny život. Z kultúrnych zariadení sa v obci nachádza Kultúrny dom (v ňom sa nachádza viacúčelová kultúrna sála) – v jednej budove s Obecným úradom. Obec Nárad má aj miestnu knižnicu (obecná knižnica sídli v budove základnej školy, má takmer 100 čitateľov, knižný fond takmer 3200 zväzkov kníh).

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu vnútorných priestorov a vykurovacieho systému kultúrneho domu (vytvoriť nový vykurovací systém s využitím

obnoviteľných zdrojov energie). V danom časovom horizonte je potrebné prístavbou zväčšiť kapacitu veľkej sály kultúrneho domu zo súčasných 90 osôb na kapacitu 150 osôb.

Medzi spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce patrí: základná organizácia Maďarského spoločenského a kultúrneho zväzu na Slovensku – CSEMADOK-u (Ing. Dénes Miklós - predseda, má 108 členov), Detský klub Csiliz (Vedúca: Júlia Szabó) Klub dôchodcov (Ing. Zuzana Véghová – predsedníčka, má 110 členov), miestne poľovnícke združenie (Peter Végh – predseda, má 22 členov), telovýchovná jednota, združenie záhradkárov (István Rasztyörgy – predseda, má 5 členov), dobrovoľný obecný hasičský zbor (Tibor Rácz – predseda, má 6 členov), tanečné krúžky, Slovenský Červený kríž – Ňárad (Mária Vígiová – predsedníčka, má 50 členov) a Rákóczi Szövetség – Ňárad (Mgr. Gábor Nagy – predseda, má 40 členov).

Kultúrny a spoločenský život obce je veľmi pestrý. Odráža záujmy obyvateľov, vychádza z tradícií a rozvíja moderné trendy.

Tradičnými kultúrnymi akciami obce sú:

- oslavy osobnosti Szini Sebő Alajos (rodák obce, vojenský hrdina revolúcie z rokov 1848/49),
- deň matiek,
- deň detí,
- obecný deň,
- deň dôchodcov,
- vianočné koncerty.

V strednodobom horizonte je potrebné vybudovaním javiska v areáli futbalového ihriska zlepšiť možnosť riešenia rôznych kultúrnych a spoločenských podujatí obce.

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka.

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí.

Zariadenia pre športovú činnosť v riešenom území predstavujú nasledovné športové priestory:

- futbalový štadión,
- basketbalové ihrisko,
- detské ihrisko.

Registrovaným miestnym športovým klubom je Telovýchovná jednota Ňárad.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať revitalizáciu futbalového areálu s rekonštrukciou športovej budovy v areáli futbalového ihriska (nová strecha, izolácia/zateplenie budovy, výmena okien a dverí) a vybudovaním nového osvetlenia futbalového ihriska.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení (nadácie, neinvestičné fondy atď.) sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. V riešenom území sa nachádzajú 2 registrované mimovládne organizácie.

Tab. 37: Zoznam občianskych združení so sídlom v obci Ňárad

Názov združenia	Adresa
Telovýchovná jednota Ňárad	Ňárad 4, 93006 Ňárad, Slovenská republika
Združenie majiteľov poľovných pozemkov v kat. území Ňárad a v kat. území Sap so sídlom v Ňárade	Ňárad 24, 93006 Ňárad, Slovenská republika
Združenie maďarský rodičov na Slovensku, ZŠ 1.-4. ročník s VJM	Hlavná 118, 930 06 Ňárad, Slovenská republika
Združenie maďarských rodičov na Slovensku, MŠ s VJM	Hlavná 118, 930 06 Ňárad, Slovenská republika
Dobrovoľný hasičský zbor	Ňárad 78, 930 06 Ňárad, Slovenská republika

Poznámka: Stav k 1.4.2015

Zdroj: MV SR, 2015

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádza 1 kostol, 1 cintorín a 1 dom smútku.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu domu smútku, vybudovať kamerový systém na cintoríne a verejné osvetlenie na cintoríne a na parkovisku pri cintoríne.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať aj rekonštrukciu miestneho kostola – zvonka, zabudovať do vnútra infražiariče.

Zhodnotenie obdobia 2005-2014

Miestna samospráva obce Ňárad na roky 2007-2013 stanovil ako globálny cieľ podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Hlavné priority pre dané obdobie boli nasledovné: ochrana životného prostredia, investície do občianskej infraštruktúry, podpora rozvoja služieb pre obyvateľov. V období 2005-2014 v obci Ňárad sa podarilo realizovať už mnoho úspešných aktivít, avšak je zrejmé, že nie všetky naplánované aktivity boli pripravované realizované.

Vybrané rozvojové aktivity obce Ňárad v období 2005-2014

Názov projektu	Časový harmo-nogram	Koor-dinátor	Finančná náročnosť v EUR (SKK)	Verejné výdavky spolu v EUR (SKK)	Verejné výdavky v EUR (SKK)				Súkromné výdavky v EUR (SKK)	Poznámky
					miestne zdroje	regionálne (VUC) zdroje	národné zdroje/štátny rozpočet	zdroje EU		
Ekodvor a kompostáreň	2007	Obec Ňárad	273 988,25	273 988,25	13 730,95		123 279,77	136 977,53		
Rekonštrukcia obecných budov - kultúrny dom + Obecný úrad Ňárad	2010	Obec Ňárad	214 970,13	214 970,13			53 742,54	161 227,59		

Prestavba MŠ	2012	Obec Nárad	1 723,56,-	1 723,56,-	1 723,56,-					
Oplotenie cintorína	2014	Obec Nárad	12 800,-	12 800,-	12 800,-					
Rekonštrukcia sv. Jána	2014	Obec Nárad	1 400,-	1 400,-	1 400,-					
Vybudovanie priechodu 2x	2014	Obec Nárad	1 200,-	1 200,-	1 200,-					

Obnova križa na cintoríne	2014	Obec Nárad	1 800,-	1 800,-	1 800,-					
---------------------------	------	---------------	---------	---------	---------	--	--	--	--	--

Zdroj: Obecný úrad, 2015

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Okres Dunajská Streda zahŕňa 67 obcí – z toho 3 mestá – a rozprestiera sa na 1074,6 km² (rozlohou patrí medzi veľké okresy Slovenska). Okres sa v rámci Slovenska radí medzi väčšie aj počtom obyvateľov.

Obec Nárada sa nachádza 20 km od okresného centra Dunajská Streda. Vzhľadom na relatívne malú veľkosť je obec úzko spätá so svojím okolím a je od neho veľmi závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia.

Tab. 38: Vybrané charakteristiky okresu Dunajská Streda

Ukazovateľ	Hodnota
Počet obcí [LAU 2]	67
z toho so štatútom mesta	3
Hustota [počet obyvateľov na km ²]	109
Počet obyvateľov	117 402
z toho žien [%]	51,3
Výmera územia [km ²]	1 074,6

Poznámka: Stav k 31.12.2012

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2014

Tab. 39: Zoznam obcí za okres Dunajská Streda

Baka	Baloň	Bellova Ves	Blahová	Blatná na Ostrove
Bodíky	Boheľov	Báč	Dobrohošť	Dolný Bar
Dolný Štál	Dunajská Streda	Dunajský Klátov	Gabčíkovo	Holice
Horná Potôň	Horné Mýto	Horný Bar	Hubice	Hviezdoslavov
Jahodná	Janíky	Jurová	Kostolné Kračany	Kráľovičove Kračany
Kvetoslavov	Kyselica	Kľúčovec	Kútniky	Lehnice
Lúč na Ostrove	Macov	Mad	Malé Dvorníky	Medved'ov
Michal na Ostrove	Mierovo	Nový Život	Ohrady	Okoč
Orechová Potôň	Oľdza	Padáň	Pataš	Potônske Lúky
Povoda	Rohovce	Sap	Topoľníky	Trhová Hradská
Trnávka	Trstená na Ostrove	Veľká Paka	Veľké Blahovo	Veľké Dvorníky
Veľký Meder	Vieska	Vojka nad Dunajom	Vrakúň	Vydrany
Zlaté Klasy	Šamorín	Štvrtok na Ostrove	Čakany	Čenkovce
Čiližská Radvaň	Nárada			

Okres Dunajská Streda susedí s okresmi: Senec, Galanta a Komárno. Dlhá južná hranica okresu je zároveň hranicou s Maďarskou republikou. V národnostnej štruktúre okresu Dunajská Streda prevahu má maďarská národnosť: podľa údajov Štatistického úradu SR sa v roku 2011 75% obyvateľov okresu tvorili obyvatelia maďarskej národnosti.

Pre región Dunajskej Stredy je špecifické jeho rovinaté územie, tvorí ho Podunajská rovina. Geologická stavba územia je jednotná. V podloží ju tvoria vrstvy neogénnych uloženín, na ktorých sú mocné nánosy Dunaja, štrky, piesky, íly. Svojou geografickou polohou patrí k oblastiam s priaznivými prírodnými podmienkami (nížinná oblasť, teplá klíma, vodné zdroje, kvalitná pôda). Z hľadiska prírodných pomerov zohráva mimoriadne významnú úlohu prítomnosť rieky Dunaj v susedstve obce.

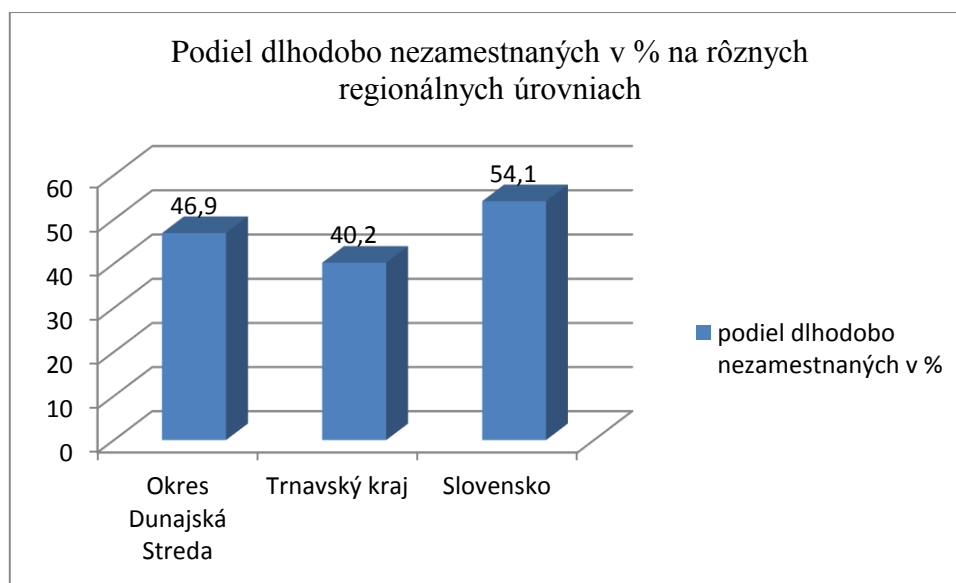
Z celkovej rozlohy územia okresu 76% tvorí poľnohospodárska pôda. Okrem toho, že okres patrí k najproduktívnejším poľnohospodárskym oblastiam, nachádzajú sa tu rozsiahle zásoby podzemných pitných vôd nadregionálneho významu. Z toho dôvodu bola prevažná časť okresu vyhlásená za chránenú oblasť prirodzenej akumulácie vôd Žitného ostrova.

Rastlinstvo a živočíšstvo v tomto regióne je veľmi rozmanité a bohaté. K vzácnym rastlinným druhom patria slanomilné rastliny: *palina prímorská*, *skorocel prímorský* a vodné rastliny *salvinia plávajúca* a *lekno biele*. Typickým pre okres je živočíšstvo kultúrnych stepí: *bažant obyčajný*, *jarabica poľná*, *sysel obyčajný*. Z chránených živočíšnych druhov sa tu vyskytujú najmä vodné vtáky: *kormorán veľký*, *myšiarka močiarna*, *rybárík riečny*, *blatniak tmavý*, *chocholačka sivá* a *volavka purpurová*. Znovu naplnené, dlhé roky vysychajúce, vodné ramená a vodné dielo Gabčíkovo priťahujú množstvo vodného vtáctva, vyskytuje sa tam vyše 90 druhov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v okrese Dunajská Streda: 60 934 (k 31.12.2012). Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo v okrese Dunajská Streda: 56 468 (k 31.12.2012).

Od r. 2008 v dôsledku globálnej ekonomickej krízy a krízy ekonomiky Slovenska úroveň miery nezamestnanosti v okrese Dunajská Streda výrazne vzrástla. V rámci Trnavského kraja okres Dunajská Streda má najvyššiu mieru nezamestnanosti. Okres Dunajská Streda na základe výšky priemerných miezd patrí medzi podpriemerné regióny Slovenska, príjmy tunajších obyvateľov sú výrazne pod krajským a celoslovenským priemerom.

Graf 4:

Poznámka: Stav k 28.02.2015

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2015

Okres Dunajská Streda by mohlo byť prítiažlivým miestom pre potenciálnych investorov v budúcnosti v dôsledku dobrej dopravnej polohy územia (v blízkosti miest Bratislava a Győr [Maďarsko]), kvalitnej pracovnej sily a infraštruktúrnej vybavenosti (síce v dopravnej vybavenosti územia chýba plánovaná rýchlostná komunikácia R7).

Súčasná výkonnosť ekonomiky okresu je mierne nižšia ako priemer Slovenska (čo naznačuje aj ukazovateľ, ako priemerná mesačná nominálna mzda), avšak potenciál pre rozvoj hospodárstva regiónu je veľmi veľký – do roku 2020 sa okres môže stať jedným z najrozvinutejších hospodárskych centier Slovenska. Nevyhnutným činiteľom pre rozvoj regiónu je prílev zahraničných investícií (v roku 2013 najväčšiu zahraničnú investíciu realizovala švajčiarska firma Schindler rozšírením výroby a výstavbou objektu v Dunajskej Strede a Kostolných Kračanoch, v ktorom bude vyrábať výtahy a pohyblivé schody [v

dôsledku investícií firma bude zamestnať približne 250 ľudí, čo bude znamenať pre región výrazné zníženie počtu nezamestnaných]), rozvoj progresívnych technológií, informačného a poradenského systému pre potreby podnikateľskej sféry (napr. v roku 2013 boli dokončené podnikateľské inkubátory v meste Dunajská Streda a v obci Štvrtok na Ostrove, predtým v meste Veľký Meder). Najmladším priemyselným parkom okresu je Žitnoostrovský priemyselný park v obci Kostolné Kračany v susedstve mesta Dunajská Streda. Predpokladom úspešnosti je skvalitňovanie spolupráce podnikateľov a samospráv a ich integrácia do všetkých rozvojových oblastí a rozvoj cezhraničnej spolupráce.

Súkromný podnikatelia – fyzické osoby nezapísané v OR² zohrávajú dôležitú úlohu v hospodárskom živote a vo vývoji konkurencieschopnosti každého regiónu. Vzhľadom na počet súkromných podnikateľov - fyzických osôb nezapísaných v OR postavenie regiónu je v celoštátnom pomere silnejšie, než v oblasti podnikov (právnických osôb). Z pohľadu štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE najviac fyzických osôb - živnostníkov pôsobilo v stavebníctve, väčšie zastúpenie bolo aj vo veľkoobchode a maloobchode, oprave motorových vozidiel a motocyklov a v priemyselnej výrobe.

Priame zahraničné investície (PZI) sú úspešným nástrojom regionálneho rozvoja, sú rozhodujúcim faktorom stimulovania štrukturálnych zmien v priemysle, prieniku domácich firiem na zahraničné trhy, rozvoja regiónov, tvorby nových pracovných miest a celkového skvalitňovania domáceho podnikateľského prostredia. V okrese Dunajská Streda priame zahraničné investície nehrajú významnú úlohu, hlavne v dôsledku dopravnej vybavenosti územia (nízka atraktivita okresu Dunajská Streda pre zahraničných investorov vyplýva z nedostatočne rozvinutej dopravnej infraštruktúry). Výška stavu priamych zahraničných investícií však v okrese Dunajská Streda má rastúcu tendenciu, avšak objem PZI v okrese nie je v porovnaní s inými okresmi v kraji vysoký. Vzhľadom k výbornej dopravnej polohe, terénu ako aj blízkosti hlavného mesta by sa dalo predpokladať, že okres priláka vyšší počet zahraničných investícií, preto možno skonštatovať, že okres Dunajská Streda je vzhľadom k jeho potenciálu vo výške PZI poddimenzovaný.

Najvyšší počet zamestnancov v okrese Dunajská Streda pracuje v rámci obsluhy strojov a zariadení, ktorí predstavujú viac než pätinu výberovej vzorky zamestnancov. Pomerne vysoký podiel majú aj technickí, zdravotnícki a pedagogickí zamestnanci, prevádzkoví zamestnanci v službách a obchode a remeselní a kvalifikovaní robotníci v príbuzných odboroch.

Vzhľadom na odvetvovú skladbu zamestnancov je dominantou okresu priemysel, ktorý zamestnáva viac ako tretinu z výberovej vzorky zamestnancov. Na druhom mieste sa nachádzajú zamestnanci v sekcii veľkoobchod a maloobchod; oprava motor. vozidiel, za nimi nasledujú zamestnanci verejnej správy a obrany; povinného sociálneho zabezpečenia a zamestnanci dopravy a skladovania.

Okrem Dunajskej Stredy ďalšie významné hospodárske centrá okresu sú mesto Veľký Meder a mesto Šamorín. Veľký Meder je jedným z najvýznamnejších turistických centier na juhu Slovenska - o to sa stará termálny a 100-hektárový lesopark na okraji mesta, ktorý predstavuje posledný pozostatok bývalého veľkého dubového ho lesa na Podunajskej nížine, ktorý je na Žitnom ostrove jedinečný. V meste Veľký Meder sú aj veľké priemyselné podniky: Webasto-Edscha Cabrio Slovakia s.r.o. (výroba strešných systémov pre kabriolety), Mliekareň Euromilk a.s. (firma sa zaoberá spracovávaním surového kravského mlieka, výrobou a distribúciou mliečnych produktov; výrobná štruktúra je úzko špecializovaná na trvanlivé

² Fyzické osoby - podnikatelia, nezapísaní v obchodnom registri, sú osoby, podnikajúce na vlastnú zodpovednosť, podľa osobitných predpisov. Sú to živnostníci (podnikajúci na základe živnostenského zákona), osoby so slobodným povoláním (osoby podnikajúce na základe iného ako živnostenského zákona napr. advokáti, lekári, audítori a i.) a samostatne hospodáriaci roľníci.

mlieko UHT, trvanlivú šľahačku, smotanu, maslo a sušené mliečne pudinky). V meste Šamorín sa nachádza priemyselný park v súčasnosti zložený z ôsmich aktívnych spoločností, ktoré zamestnávajú spoločne zhruba 300 zamestnancov. V oblasti cestovného ruchu mesta Šamorín významný bude Elements Resort športovo-kongresový areál (v súčasnosti ešte vo výstavbe) s rozlohou takmer 100 hektárov určený pre profesionálnych aj rekreačných športovcov (budú tvoriť aqua aréna s vodnými atrakciami, wellnessom a geotermálnym prameňom, profesionálne športoviská, hipo aréna).

Okres poskytuje dobré možnosti pre cestovný ruch. V okrese Dunajská Streda sa cestovný ruch veľmi rýchlo rozvíja. Využíva sa najmä ako rekreačné zázemie Bratislavy pre víkendové pobyty vo vlastných objektoch a výlety najmä v letnom období za kúpaním. V súčasnosti je región Horného Žitného ostrova vyhľadávaný najmä menej solventnou klientelou ako miesto lacnej dovolenky. Pre turizmus je mimoriadne dôležitý celkový stav územia a jeho podmienky, vrátane umelo vytvorených. V strednodobom horizonte cestovný ruch v regióne bude významnou ekonomickou aktivitou – čo potvrdzuje stúpajúci trend výstavby hotelov a ďalších ubytovacích zariadení za ostatné roky. Okres Dunajská Streda má široké možnosti pre rozvoj cestovného ruchu, čo bolo predurčené už aj v strategickom pláne rozvoja cestovného ruchu z dielne Ministerstva hospodárstva SR „Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike“. Konkurencieschopnosť riešeného regiónu na trhu cestovného ruchu medzi inými ovplyvňujú hlavne nasledovné faktory:

- výhodná geografická poloha regiónu v rámci strednej Európy (nachádza sa v silne urbanizovanom ekonomickom trojuholníku Bratislava-Budapešť-Viedeň) - tieto veľmi dobré polohové predpoklady umožňujú, aby priťahoval hostí a návštevníkov zo Slovenska ako aj zo susediacich zahraničných regiónov (a zároveň môže profitovať aj zo silného tranzitu),

- bohatý kultúrno-historický a spoločenský potenciál regiónu,

- vzácne prírodné prostredie regiónu (rieky, geotermálne pramene, lužné lesy atď.).

Okres možno označiť za „okres festivalov“ každoročne sa tu organizuje množstvo kultúrnych festivalov (jazzové, divadelné, detské, gastronomické). Okres sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom. Rozvoj turizmu v okrese sa môže popri cykloturistike a termálnych areáloch zakladať na vidieckom turizme, ponuke tichých lokalít, miestnych tradíciách, zachovanom kolorite a gastronómii. Nutné je však budovať zariadenia, ktoré sa kvalitou svojej ponuky vyrovnajú úrovni v susednom Maďarsku. V takom prípade je reálne získať aj solventnejšiu klientelu v porovnaní so súčasnosťou.

Z hľadiska podnikateľskej aktivity právnických a fyzických osôb možno konštatovať, že podiel právnických osôb i fyzických osôb na tisíc obyvateľov okresu je mierne nad priemerom Slovenska. V okrese Dunajská Streda najpočetnejšie zastúpenie majú podnikateľské subjekty s počtom zamestnancov 0 – 19. Podnikateľské aktivity malých podnikov a živnostníkov v regióne sú zamerané prevažne na oblasť služieb (obchodná a sprostredkovateľská činnosť, poskytovanie iných služieb pre obyvateľstvo).

Súkromný podnikatelia – fyzické osoby nezapísané v OR³ zohrávajú dôležitú úlohu v hospodárskom živote a vo vývoji konkurencieschopnosti každého regiónu. Vzhľadom na počet súkromných podnikateľov - fyzických osôb nezapísaných v OR postavenie regiónu je v celoštátnom pomere silnejšie, než v oblasti podnikov (právnických osôb). Z pohľadu štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE najviac fyzických osôb - živnostníkov pôsobilo v stavebníctve, väčšie zastúpenie bolo aj vo veľkoobchode a

³ Fyzické osoby - podnikatelia, nezapísaní v obchodnom registri, sú osoby, podnikajúce na vlastnú zodpovednosť, podľa osobitných predpisov. Sú to živnostníci (podnikajúci na základe živnostenského zákona), osoby so slobodným povoláním (osoby podnikajúce na základe iného ako živnostenského zákona napr. advokáti, lekári, audítori a i.) a samostatne hospodáriaci roľníci.

maloobchode, oprave motorových vozidiel a motocyklov a v priemyselnej výrobe.

Tab. 40: Štruktúra podnikov podľa ekonomických činností podľa SK NACE Rev.2 v okrese Dunajská Streda v roku 2013

Spolu	Polnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Priemysel spolu	Ťažba a dobývanie	Priemyselná výroba	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	Stavebníctvo	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	Doprava a skladovanie	Ubytovacie a stravovacie služby	Informácie a komunikácia	Finančné a poisťovacie činnosti	Činnosti v oblasti nehnuteľností	Odborné, vedecké a technické činnosti	Administratívne a podporné služby	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	Vzdelávanie	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	Umenie, zábava a rekreácia	Ostatné činnosti
4 322	183	419	2	398	7	12	433	1 170	364	171	149	11	207	602	377	0	36	122	32	46

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2014

Tab. 41: Štruktúra fyzických osôb – podnikateľov podľa SK NACE Rev. 2 v okrese Dunajská Streda v roku 2013

Spolu	Polnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	Priemysel spolu	Ťažba a dobývanie	Priemyselná výroba	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	Stavebníctvo	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	Doprava a skladovanie	Ubytovacie a stravovacie služby	Informácie a komunikácia	Finančné a poisťovacie činnosti	Činnosti v oblasti nehnuteľností	Odborné, vedecké a technické činnosti	Administratívne a podporné služby	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	Vzdelávanie	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	Umenie, zábava a rekreácia	Ostatné činnosti
10 149	572	1 012	0	983	1	28	3 020	1 943	339	464	230	301	44	1 051	432	0	86	100	45	510

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2014

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé obce ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti

vybranou vyššou občianskou vybavenosťou), resp. predpokladov vytvorenia kvartérnej obslužnosti.

Na základe vyhodnotenia jednotlivých skupín zariadení občianskej vybavenosti bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí, ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie. Prvé tri skupiny sú členené na dve podskupiny.

Na základe zastúpenia vybraných druhov zariadení sociálnej infraštruktúry je mesto Dunajská Streda v zmysle Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 zaradené do miest druhej skupiny a prvej podskupiny – sú to mestá, ktoré majú nadregionálny až celoštátny význam (v Trnavskom kraji sa nachádza už len jedno také mesto: Piešťany).

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- *rozvojová os prvého stupňa* – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, pričom zahŕňa minimálne jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu rýchlostného typu,
- *rozvojová os druhého stupňa* – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, pričom zahŕňa minimálne jednu cestnú komunikáciu a jednu železnicu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- *rozvojová os tretieho stupňa* – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 odporúča sa na riešenom území prednostne podporovať územný rozvoj v smere týchto osí:

- Žitnoostrovno-dunajská rozvojová os – rozvojová os druhého stupňa Bratislava – Dunajská Streda – Komárno – Štúrovo,
- Južnoslovenská rozvojová os: Dunajská Streda – Nové Zámky – Želiezovce – Šahy – Veľký Krtíš – Lučenec (v úseku Dunajská Streda – Nové Zámky, ako komunikačno-sídelnú os),
- Dudvážsko rozvojová os rozvojová os druhého stupňa Galanta – Dunajská Streda.

Obec Nárada leží v priestore Žitnoostrovno-dunajskej rozvojovej osi.

Polohový potenciál riešeného územia je veľmi vysoký, riešené územie:

- leží v blízkosti Bratislavy a Győr (vzdialená 60 km od Bratislavy a len 20 km od Győr), t.j. obec je súčasťou ťažiskového jadra stredoeurópskeho mestského regiónu Viedeň – Bratislava – Győr,

Poloha obce Nárád voči rozvojovému pólu prvého stupňa ako Dunajská Streda (23 tisíc obyvateľov a podľa KURS 2001 je to sídlo nadregionálneho až celoštátneho významu) je dobrá, obec Nárád je vzdialená od mesta Dunajská Streda na 20 km.

V blízkosti obce Nárád ležia aj 2 významné regionálne centrá: Gabčíkovo (7 km), Veľký Meder (18 km).

Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 je riešené územie súčasťou euroregiónov:

- euroregiónu „Váh-Dunaj-Ipeľ“ s Maďarskom,
- euroregiónu „Podunajský trojpolok“ s Maďarskom.

V rámci Konceptie spolupráce regiónov pri priestorovom usporiadaní a rozvoji Podunajského priestoru (medzinárodné projekty DONAUREGIONEN a DONAUREGIONEN+) bolo na území Trnavského kraja identifikované a popísané územie so silnými cezhraničnými, resp. cez dunajskými väzbami (Cezdunajský región Dunajská Streda – Győr), ktorého najvýznamnejšie centrum na území Trnavského kraja je mesto Dunajská Streda a na území regiónu Győr-Moson-Sopron mesto Győr. V rámci tohto územia existujú významné socioekonomické cezhraničné väzby spojené s výmenou osôb, tovaru a kapitálu. Vzdialenosť obce Nárád od mesta Győr je 20 km.

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti “industriálnej” na spoločnosť “informačnú”, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti. To znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Združenia obcí

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. V praxi najčastejším predmetom činnosti združenia obcí sú oblasti: sociálne veci, starostlivosť o životné prostredie, miestna doprava, školstvo, kultúra a miestny cestovný ruch. Svojou činnosťou združenie obcí napomáha využiť svoj prirodzený potenciál na dosiahnutie hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja územia, spoločne vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí.

Obec Ňárad aktívne spolupracuje aj s okolitými obcami z okresu Dunajská Streda. Obec Ňárad je členom Mikroregionu Medzičilizie. Názov mikroregionu vyplýva z niekdajších zemepisných pomerov bývalých vodných tokov na Žitnom ostrove. Už kroniky v stredoveku používajú tento názov spomínaného územia. Toto pomenovanie sa používa dodnes. Potok Čiliz a tok Dunaja objíma sedem obcí, a tým sa určuje Medzičilizie. V Medzičilizii sa nachádzajú obce: Čiližská Radvaň, Baloň, Kľúčovec, Medveďov, Sap, Ňárad a Pataš. Mikroregion Medzičilizie, ako združenie spomínaných siedmich obcí, bol založený v prospech spoločných projektov v deväťdesiatych rokoch 20. storočia. V roku 2003 vzniklo Združenie obcí Medzičilizia za účasti už spomínaných a ďalších 11 obcí /Dolný Štál, Bohel'ov, Padáň, Okoč, Sokolce, Brestovec, Bodza, Holiare, Klížská Nemá, Trávník, Čičov/ a mesta Veľký Meder. V roku 2012 sa pridala aj obec Okoličná na Ostrove. Združenie zastrešuje spoluprácu obcí z územia Trnavského a Nitrianskeho samosprávneho kraja, a tým spojí aj väčšie regióny. Vzniknutý mikroregion má v súčasnosti 20 členov.

Úlohou Združenia obcí Medzičilizia je riešenie spoločných problémov a hľadanie spoločných ciest rozvoja príslušného územia s využitím rôznych grantov. V mikroregióne sa nachádzajú termálne pramene, lesy, prírodné rezervácie, ktoré sú nenahraditeľné a jedinečné prírodné poklady. Preto z dôvodu ochrany životného prostredia naďalej rozvíjajú selektívny zber odpadu a hľadajú možnosti využitia obnoviteľných energetických zdrojov. Prioritou je aj rozvoj cestovného ruchu v danom území a vybudovanie kanalizácie odpadových vôd, nakoľko v mnohých obciach tohto regiónu nie je doteraz riešený tento problém.

Obec aktívne spolupracuje s obcami zo Žitného ostrova – obec je členom Združenia miest a obcí Žitného ostrova (ďalej len ZMOŽO). ZMOŽO so sídlom v Dunajskej Strede je dobrovoľným záujmovým združením na presadzovanie postavenia a práv miest a obcí Žitného ostrova s ohľadom na ich osobné postavenie a záujmy a potreby občanov týchto miest a obcí.

Obec Ňárad je zapojená do prístupu LEADER, ktorý je spôsob podpory vidieckych oblastí cestou integrovaného rozvoja vidieka – podpory rozvoja jeho vnútorného potenciálu s dôrazom na zachovanie identity a regionálnych špecifik a využitím jeho vnútornej organizácie. Cieľom obce v rámci prístupu LEADER je zvýšiť kvalitu života miestnych obyvateľov prostredníctvom využívania miestneho a regionálneho rozvojového potenciálu. Prístup LEADER v obci Ňárad bude implementovaný v rámci Občianskeho združenia MAS⁴ Podunajsko, ktoré je mimovládne, nepolitické, nezávislé združenie fyzických a právnických osôb, ktoré zabezpečujú svoju činnosť napĺňaním cieľov a predmetu v celistvom území tvorenom katastrálnymi územiami obcí: Baloň, Bohel'ov, Čiližská Radvaň, Dolný Štál, Kľúčovec, Medveďov, Ňárad, Okoč, Padáň, Pataš, Sap, Veľký Meder. Sídlom občianskeho združenia MAS Podunajsko o. z. je obec Dolný Štál (Obecný úrad Dolný Štál, ul. Mateja Korvína č. 676/2, 930 10 Dolný Štál). *Stanovy Občianskeho združenia MAS Podunajsko o. z. definujú, že združenie je založené za účelom vytvorenia integrovanej stratégie na obnovu a rozvoj regiónu a jeho záujmom a záujmom jeho členov je realizácia spoločnej stratégie rozvoja v regióne, všestranná podpora trvale udržateľného rozvoja daného územia, ktorá je zameraná predovšetkým na nové formy zlepšovania kvality života v regiónoch, posilnenie ekonomického prostredia, zhodnocovanie prírodného a kultúrneho dedičstva regiónu v kontexte na rozvoj*

⁴ MAS – miestna akčná skupina

cestovného ruchu, športových a rekreačných aktivít a vytvárania podmienok pre najširšiu spoluprácu pri obnove a rozvoji regiónu, propagácie obnovy vidieka a účasť pri obnove vidieka na národnej a európskej úrovni.

Obec Ňarad je aj členom Združenia miest a obcí Slovenska.

Obec má aj kvalitné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s obcou Tápióbecské (Maďarsko, 3500 obyvateľov).

STEEP analýza (analýza externého prostredia)

STEEP analýza pomôže získať obraz o sociálnom, technologickom, ekonomickom, ekologickom, politickom a hodnotovom prostredí, ktoré vplývajú na rozvoj obce.

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Rast počtu obyvateľstva, starnutie, rastúci záujem o sociálne služby	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové a nové príležitosti v oblasti priemyslu a služieb (napr. cestovný ruch)	Relatívne dobrý stav životného prostredia	Politika Vlády SR v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	-	Možnosti obnovy a tvorby životného prostredia	Štandardy na politickej scéne	Organizačná kultúra
Zmeny správania klientov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Možné finančné zdroje	Politika ŽP	Legislatíva	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Vplyv daňovej politiky	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Operačné programy v rokoch 2014 - 2020

Slovensko bude čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy (ďalej len „EŠIF“) prostredníctvom 6 základných operačných programov:

- **OP Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP)**
- **OP Ľudské zdroje (OP ĽZ)**
- **OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP)**
- **OP Integrovaná infraštruktúra (OP II)**
- **OP Výskum a inovácie (OP VaI)**
- **OP Efektívna verejná správa (OP EVS)**

Samostatným režimom sa budú riadiť programy, ktoré sú implementované na základe špecifických usmernení Európskej komisie:

- **Technická pomoc**
- **Program rozvoja vidieka SR 2014-2020**

Opis základných prioritných osí Integrovaného regionálneho operačného programu na obdobie 2014-2020:

- *Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch*

Investičná priorita č. 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov

Špecifický cieľ 1.1: *Zlepšenie dostupnosti k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy*

Investičná priorita č. 1.2: Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých, vrátane nízkouhlíkových a nízkouhlíkových dopravných systémov vrátane vnútrozemských vodných ciest a námornej dopravy, prístavov, multimodálnych prepojení a letiskovej infraštruktúry v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility

Špecifický cieľ č. 1.2.1: *Zabezpečenie udržateľnej formy mobility prostredníctvom zvyšovania atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy*

Špecifický cieľ č. 1.2.2: *Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb*

- *Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám*

Investičná priorita č. 2.1: Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, ktoré prispievajú k celoštátnemu, regionálnemu a miestnemu rozvoju, znižujú nerovnosť z hľadiska zdravotného postavenia, podporujú sociálne začleňovanie prostredníctvom lepšieho prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a prechod z inštitucionálnych služieb na komunitné

Špecifický cieľ č. 2.1.1: *Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú (poskytovanú na komunitnej úrovni)*

Špecifický cieľ č. 2.1.2: *Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom zlepšenia dostupnosti ku kvalitným službám v integrovanej primárnej zdravotnej starostlivosti*

Špecifický cieľ 2.1.3: *Modernizovať infraštruktúru ústavných zariadení poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť, za účelom zvýšenia produktivity a zlepšenia dostupnosti ku kvalitným zdravotníckym službám*

Investičná priorita č. 2.2: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom vývoja vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry

Špecifický cieľ č. 2.2.1: *Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl*

Špecifický cieľ č. 2.2.2: *Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl*

Špecifický cieľ č. 2.2.3: *Zvýšenie počtu žiakov stredných škôl na odbornom výcviku*

- *Prioritná os č. 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch*

Investičná priorita č. 3.1: Podpora rastu priaznivého pre zamestnanosť, a to rozvíjaním vnútorného potenciálu ako súčasť územnej stratégie pre konkrétne oblasti vrátane konverzie

upadajúcich priemyselných regiónov a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických prírodných a kultúrnych zdrojov

Špecifický cieľ č. 3.1: Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom sektore prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu a netechnologických inovácií

- Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie

Investičná priorita č. 4.1: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach vrátane verejných budov a v sektore bývania

Špecifický cieľ č. 4.1: Zvýšenie energetickej efektívnosti budov na bývanie

Investičná priorita č. 4.2: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek

Špecifický cieľ č. 4.2.1: Zvýšenie dostupnosti zdrojov podzemných vôd pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou

Investičná priorita č. 4.3: Prijímanie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných lokalít (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženia znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku

Špecifický cieľ č. 4.3.1: Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmeny klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku

- Prioritná os č. 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou

Špecifický cieľ č. 5.1.1: Zvýšenie kapacít pre miestny rozvoj vedený komunitou

Špecifický cieľ č. 5.1.2: Zvýšenie tvorby pracovných miest rozvojom podnikania a inovácií na miestnej úrovni

Špecifický cieľ 5.1.3: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

Stratégia Operačného programu Ľudské zdroje (ďalej len „OP ĽZ“) vychádza z Národného programu reforiem SR, ktorý definuje opatrenia na posilňovanie ekonomického rastu a zamestnanosti Slovenskej republiky. Tieto opatrenia prispievajú k naplneniu národných cieľov, ktoré sú v súlade so stratégiou Európa 2020. V oblasti vzdelávania, zamestnanosti a sociálneho začlenenia boli pre Slovenskú republiku zadefinované nasledujúce ciele:

- zlepšiť kvalitu základného vzdelávania, najmä zvýšením úrovne znalostí a zručností žiakov na priemerný počet bodov 505 v prieskume OECD – PISA 2018 (v roku 2012 472 bodov),
- dosiahnuť, aby najmenej 40% ľudí vo veku 30 – 34 rokov malo ukončené vysokoškolské alebo ekvivalentné vzdelanie (v roku 2011 23,4%),

- udržať podiel ľudí, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, pod 6% do roku 2020 (v roku 2013 6,3%),⁵
- zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 72% do roku 2020 (zo 65% v rokoch 2011 a 2012),
- znížiť podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2% do roku 2020 (z 20,5% v roku 2012).

Opis základných prioritných osí Operačného programu Ľudské zdroje na programové obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Vzdelávanie

Investičná priorita 1.1: Zvyšovanie významu trhu práce v oblasti systémov vzdelávania a odbornej prípravy, uľahčovanie prechodu od vzdelávania k zamestnanosti a zlepšovanie systémov odborného vzdelávania a prípravy a ich kvality, a to aj prostredníctvom mechanizmov na predvídanie zručností, úpravy učebných plánov a vytvárania a rozvoja systémov vzdelávania na pracovisku vrátane systémov duálneho vzdelávania a odborného vzdelávania

Špecifický cieľ 1.1.1: *Zvýšiť kvalitu vzdelávania na ZŠ a SŠ reflektujúc potreby trhu práce s dôrazom na podporu odborného vzdelávania a prípravy*

Investičná priorita 1.3: Zlepšenie rovnakého prístupu k celoživotnému vzdelávaniu pre všetky vekové skupiny v rámci formálneho, neformálneho a bežného vzdelávania, zvyšovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí pracovnej sily a podpora flexibilných spôsobov vzdelávania prostredníctvom usmerňovania pri výbere povolania a potvrdzovania nadobudnutých kompetencií

Špecifický cieľ 1.3.1: *Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácie*

Špecifický cieľ 1.3.2: *Zlepšiť profesijné kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov na všetkých stupňoch škôl vrátane prípravy na povolanie pedagóga*

- Prioritná os 2: Zamestnanosť

Investičná priorita 2.1: Prístup uchádzačov o zamestnanie a neaktívnych osôb k zamestnaniu vrátane dlhodobo nezamestnaných a osôb, ktoré sú vzdialené od trhu práce, ako aj miestne iniciatívy v oblasti zamestnávania a podpora mobility pracovnej sily

Špecifický cieľ 2.1.1: *Zvýšiť zamestnanosť, zamestnatelnosť a riešiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby*

Špecifický cieľ 2.1.2: *Zvýšiť zamestnanosť podporou tvorby pracovných miest, mobility pre získanie zamestnania, adaptability zamestnancov a podnikov, podporou udržateľnej samostatnej zárobkovej činnosti, začínajúcich podnikov a poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych aktivít vo vidieckych oblastiach*

Investičná priorita 2.2 Trvalo udržateľná integrácia mladých ľudí, najmä tých, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, na trh práce, vrátane

⁵ Vzhľadom na výsledky SR v oblasti predčasného ukončovania školskej dochádzky nebudú prostredníctvom OP ĽZ podporované aktivity zamerané na zníženie celkovej miery ukončovania školskej dochádzky (s výnimkou investícií do podpory školskej dochádzky osôb zo sociálne znevýhodneného prostredia)

mladých ľudí ohrozených sociálnym vylúčením a mladých ľudí z marginalizovaných komúní, vrátane vykonávania systému záruk pre mladých ľudí

Špecifický cieľ 2.2.1: Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí, najmä NEET, na trhu práce

Investičná priorita 2.3: Rovnosť medzi mužmi a ženami vo všetkých oblastiach vrátane v oblasti prístupu k zamestnaniu, kariérnemu postupu, zosúladenia pracovného a súkromného života a presadzovania rovnakej odmeny za rovnakú prácu

Špecifický cieľ 2.3.1: Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien

Špecifický cieľ 2.3.2: Znížiť horizontálnu a vertikálnu rodovú segregáciu na pracovnom trhu a v príprave na povolanie

Investičná priorita 2.4: Modernizácia inštitúcií trhu práce, ako sú verejné a súkromné služby zamestnanosti, zlepšenie prispôsobenia sa potrebám trhu práce, vrátane opatrení zameraných na zlepšenie nadnárodnej pracovnej mobility, ako aj programov mobility a lepšej spolupráce medzi inštitúciami a príslušnými zainteresovanými stranami

Špecifický cieľ 2.4.1: Zvýšiť kvalitu a kapacity verejných služieb zamestnanosti na zodpovedajúcu úroveň v nadväznosti na meniace sa potreby a požiadavky trhu práce, nadnárodnú pracovnú mobilitu, a zvýšiť účasť partnerov a súkromných služieb zamestnanosti na riešení problémov v oblasti zamestnanosti

- Prioritná os 3: Sociálne začlenenie

Investičná priorita 3.1: Aktívne začlenenie, a to aj s cieľom podporovať rovnaké príležitosti a aktívnu účasť a zlepšenie zamestnateľnosti

Špecifický cieľ 3.1.1: Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti

Špecifický cieľ 3.1.2: Prevencia a eliminácia všetkých foriem diskriminácie

Investičná priorita 3.2: Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu

Špecifický cieľ 3.2.1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť

Špecifický cieľ 3.2.2: Zlepšenie dostupnosti ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti prostredníctvom štandardizácie klinických postupov a postupov pre výkon prevencie

- Prioritná os 4: Integrácia marginalizovaných rómskych komúní

Investičná priorita 4.1: Sociálno-ekonomická integrácia marginalizovaných komúní, ako sú Rómovia

Špecifický cieľ 4.1.1: Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov MRK na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie

Špecifický cieľ 4.1.2: Znížiť mieru nezamestnanosti rómskych mužov a žien

Špecifický cieľ 4.1.3: Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvedy a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania

- Prioritná os 5: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

Investičná priorita 5.1: Poskytovanie podpory fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných komunít v mestských a vidieckych oblastiach

Špecifický cieľ 5.1.1: *Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania*

Špecifický cieľ 5.1.2: *Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve*

Špecifický cieľ 5.1.3: *Zlepšiť prístup ľudí z MRK k sociálnej infraštruktúre*

Investičná priorita 5.2 Poskytovanie podpory sociálnym podnikom

Špecifický cieľ 5.2.1: *Zvýšiť mieru zamestnanosti MRK v subjektoch sociálnej ekonomiky v územiach s prítomnosťou MRK*

Globálnym cieľom OP KŽP je podporiť trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, zabezpečujúce ochranu životného prostredia, aktívnu adaptáciu na zmenu klímy a podporu energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva.

Opis základných prioritných osí Operačného programu Kvalita životného prostredia na obdobie 2014 – 2020:

- Prioritná os 1: Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry

Investičná priorita 1 Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora odpadového hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek

Špecifický cieľ: *Zabezpečiť nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a za účelom plnenia požiadaviek environmentálneho acquis*

Investičná priorita 2 Prioritnej osi 1: Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec uvedených požiadaviek

Špecifický cieľ 1: *Podporiť zabezpečenie plnenia predvstupových záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd*

Špecifický cieľ 2: *Podpora zabezpečenia dostatočného množstva bezpečnej pitnej vody pre obyvateľstvo SR z verejných vodovodov*

Špecifický cieľ 3: *Dosiahnutie potrebného stupňa sledovania a monitorovania vôd a vodných útvarov, ktorým sa zabezpečí vytvorenie a nastavenie podmienok pre opatrenia vedúce k dosiahnutiu dobrého ekologického stavu a potenciálu podzemných a povrchových vôd a vodných útvarov*

Investičná priorita 3 Prioritnej osi 1: Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpora ekosystémových služieb, a to aj prostredníctvom sústavy Natura 2000 a zelenej infraštruktúry

Špecifický cieľ 1: *Zabezpečiť podmienky pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie stavu ekosystémov v krajine*

Investičná priorita 4 Prioritnej osi 1: Prijatie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov (vrátane

oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku

Špecifický cieľ 1: *Znížiť znečisťovanie ovzdušia a zlepšiť jeho kvalitu*

Špecifický cieľ 2: *Zabezpečiť sanáciu environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)*

- Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami

Investičná priorita 1 Prioritnej osi 2: Podpora investícií na prispôsobovanie sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov

Špecifický cieľ 1: *Zmierniť negatívne dôsledky zmeny klímy realizáciou adaptačných opatrení, najmä preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami*

Špecifický cieľ 2: *Zlepšiť účinnosť sanácie, revitalizácie a zabezpečenia úložísk ťažobného odpadu*

- Prioritná os 3: Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy

Investičná priorita 1 Prioritnej osi 3: Podpora investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečiť predchádzanie vzniku katastrof a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

Špecifický cieľ 1: *Zvýšiť úroveň pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy*

Špecifický cieľ 2: *Zvýšiť účinnosť preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových opatrení)*

Špecifický cieľ 3: *Zvýšiť efektívnosť komplexného manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy*

- Prioritná os 4: Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

Investičná priorita 1 Prioritnej osi 4: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

Špecifický cieľ 1: *Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe*

Investičná priorita 2 Prioritnej osi 4: Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

Špecifický cieľ 1: *Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch*

Investičná priorita 3 Prioritnej osi 4: Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie a využívania energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania

Špecifický cieľ 1: *Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov*

Investičná priorita 4 Prioritnej osi 4: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, najmä pre mestské oblasti, vrátane podpory udržateľnej multimodálnej mestskej mobility a adaptačných opatrení, ktorých cieľom je zmiernenie zmeny klímy

Špecifický cieľ 1: *Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov prostredníctvom poradenstva, informovanosti a monitorovania*

Špecifický cieľ 2: *Podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisií skleníkových plynov prostredníctvom regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb*

Investičná priorita 5 Prioritnej osi 4: Podpora využívania vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteľnom teple

Špecifický cieľ 1: *Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple*

Opis 7. opatrenia Programu rozvoja vidieka SR na obdobie 2014-2020:

OPATRENIE 7: ZÁKLADNÉ SLUŽBY A OBNOVA DEDÍN VO VIDIECKYCH OBLASTIACH

Podopatrenie 7.2: Podpora investícií do budovania, zlepšenia alebo rozšírenia všetkých typov malej infraštruktúry vrátane investícií do obnoviteľných zdrojov energie a úspor energie

Názov operácie: Využitie obnoviteľných zdrojov energie Opis operácie: Výstavba nových, rekonštrukcia, modernizácia a oprava zariadení na využívanie OZE pre spotrebu energie v budove – napr. zriaďovanie kotolní a príslušných rozvodov pre budovy v majetku obce (napr. vykurovanie a zohrievanie vody v obecnom úrade, nájomných bytov, kultúrneho domu a pod.). Oprávnenými môžu byť aj investície smerujúce k zvyšovaniu energetickej efektívnosti budov (napr. zateplovanie, výmena okien, regulácia vykurovacej sústavy), ale len ak sú súčasťou projektu, ktorý je spojený s využívaním OZE.

Prijímateľ podpory: obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1000 (vrátane)

Názov operácie: Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov

Opis operácie:

- výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd;
- výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok – za predpokladu, že prispievajú k ekonomickému rozvoju, verejnému záujmu, k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a bezpečnosti obyvateľov, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehĺbovanie existujúcich obecných studní.

Prijímateľ podpory: 1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1000 (vrátane), 2. pri investíciách do kanalizácií a ČOV - obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1000 (vrátane) s výnimkou obcí, ktoré sú súčasťou aglomerácie nad 2000 EO ako aj aglomerácie pod 2000 EO, ktorá zasahuje do chránených vodohospodárskych oblastí. 3. združenia obcí/skupiny obcí.

Podopatrenie: 7.3 Podpora infraštruktúry širokopásmového internetu vrátane jej budovania, zlepšenia a rozšírenia, podpora pasívnej infraštruktúry širokopásmového internetu a zabezpečenie prístupu k širokopásmovému internetu a verejnému e-governmentu

Názov operácie: Budovanie širokopásmového internetu Opis operácie: Vytvorenie prístupu k širokopásmovému internetu prostredníctvom budovania prístupových sietí vrátane zariadenia verejne prístupného miesta.

Prijímateľ podpory: 1. Obce vo vidieckych oblastiach do 500 obyvateľov(vrátane) definované ako biele miesta z hľadiska pokrytia širokopásmovým internetom; 2. združenia/skupiny obcí.

Podopatrenie: 7.4 Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry Názov operácie: Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

Opis operácie:

- investície súvisiace so zlepšovaním vzhľadu obcí a s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – úprava verejných priestranstiev, tvorba parkov, výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;
- zriadenie nových, pristavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia
- investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov - investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu
- investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémův a iných bezpečnostných prvkův)
- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektův v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktův

Prijímateľ podpory: • obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1000(vrátane); • združenia/skupiny obcí.

Podopatrenie: 7.5 Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu

Názov operácie: Rozvoj a marketing vidieckeho cestovného ruchu

Opis operácie:

- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých bodův a miest vrátane príslušnej infraštruktúry - kultúrne a prírodné dedičstvo, národné kultúrne pamiatky a pamiatkové územia, prírodné úkazy, historické, prírodné a iné zaujímavosti, zriadenie múzejných zariadení a galerijných zariadení a pod.;
- investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov; - marketing a manažment služieb vidieckeho cestovného ruchu a

propagácie územia rôznymi formami (tlačené/elektronické formy propagácie, podujatia zamerané na propagáciu , veľtrhy ...);

- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách;
- informačné body, smerové tabule, KIOSK.

Prijímateľ podpory: 1. obce vo vidieckych oblastiach s počtom obyvateľov do 1000 (vrátane).
2. združenia/skupiny obcí.

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

SWOT analýza potenciálu rozvoja obce

Zhodnotenie súčasného stavu územia formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce. Analýza sa dotýka 4 oblastí: **1.** Poloha, prírodné pomery, životné prostredie **2.** Bytový fond, technická infraštruktúra. **3.** Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra **4.** Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• dobrá geografická poloha v blízkosti miest Bratislava, Dunajská Streda, Győr• priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu v obci i jej okolí• prírodné lokality s významnými estetickými a biologickými hodnotami v okolí obce• zabezpečený odvoz TKO a existencia separovaného zberu	<ul style="list-style-type: none">• vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trv. trávnych porastov - intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy)• nedostatočné využitie obnoviteľných zdrojov energie a geotermálnej energie v prospech rozvoja obce• nevyhovujúci stav verejnej zelene• absencia územného plánu obce• absencia oddychovej zóny v obci• absencia verejnej kanalizácie• absencia centrálneho priestoru v obci na relax a oddych
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">• zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami ako aj cezhraničnej spolupráce• zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia• realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách• realizácia projektov podporujúcich využitie obnoviteľných zdrojov energie• revitalizácia a rozšírenie verejnej zelene• vypracovanie územného plánu obce• vybudovanie oddychovej zóny v centre obce• revitalizácia centrálnej časti obce	<ul style="list-style-type: none">• stagnácia už nadviazanej lokálnej, regionálnej, ako aj medzinárodnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy• znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku intenzívneho sa stresových faktorov (znečisťovanie prírody vplyvom rozvoja dopravy)• nadmerné využívanie umelých hnojív spôsobujúce acidifikáciu pôdy

Bytový fond, technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> •dobré pokrytie obce signálmi mobilných operátorov •dostupnosť širokopásmového internetu •cesta zabezpečujúca dobrú dopravnú dostupnosť obce •EuroVelo 6 / Dunajská cyklistická cesta prechádzajúca v blízkosti obce 	<ul style="list-style-type: none"> •absencia nájomných bytov •nedostatok stavebných pozemkov na individuálnu bytovú výstavbu •zlý technický stav miestnych komunikácií •vysoké energetickej náročnosť obecných verejných budov •nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry •neriešenie odtoku dažďovej vody z povrchu vozovky •zlý stav miestnych komunikácií, chodníkov, verejných priestranstiev a parkov •absencia cyklistických chodníkov pre miestnych i turistov •absencia kamerového systému v obci •zlý technický stav verejného rozhlasu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> •podpora výstavby nájomných bytov •podpora výmery stavebných pozemkov s potrebnou infraštruktúrou •rekonštrukcia a vybudovanie inžinierskych sietí •rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií •výstavba cyklistických chodníkov a cyklotrás •podpora projektov rozvoja bývania v obci •vytvorenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce •rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov, verejného osvetlenia, verejných priestranstiev a parkov •budovanie cyklistických chodníkov •podpora nákupu pracovných strojov na udržiavanie verejnej zelene a čistoty verejných priestranstiev 	<ul style="list-style-type: none"> •nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry •nerozšírenie kanalizácie •zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu •záplavy

Ludské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> •multikultúrny charakter obyvateľstva •dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s aktérmi lokálneho života •vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov 	<ul style="list-style-type: none"> •pokles počtu obyvateľstva •vysoká miera nezamestnanosti •slabá vybavenosť obce so zariadeniami pre šport a kultúru •nevyhovujúci technický stav vnútorných priestorov obecného úradu a kultúrneho domu •zastaraný systém vykurovania v budove obecného úradu a kultúrneho domu •nevyhovujúci technický stav budovy základnej školy a materskej školy •zastaraný vykurovací systém v budove v materskej školy a základnej školy •absencia verejných detských ihrísk •nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb •absencia denného stacionára pre dôchodcov •zlý technický stav domu smútku •zlý technický stav futbalového areálu a športovej budovy v ňom •nevyhovujúci technický stav kostola •absencia javiska na organizovanie outdoorových / open-air podujatí
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> •rozvoj cestovného ruchu a multifunkčného poľnohospodárstva •obnovenie a rozvíjanie tradičných remesiel •rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily •zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov obce •rozvoj zariadení pre kultúru a šport •rekonštrukcia vnútorných priestorov budovy kultúrneho domu a obecného úradu a vybudovanie nového vykurovacieho systému •zriadenie denného stacionára pre dôchodcov •rekonštrukcia budovy základnej školy a materskej školy a ich vykurovacieho systému •rekonštrukcia futbalového areálu a športovej budovy •rekonštrukcia kostola •vybudovanie javiska •rekonštrukcia domu smútku 	<ul style="list-style-type: none"> •nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry obce •nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnej infraštruktúry •odchod ľudí z obce

Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> •priaznivé prírodné a spoločenské podmienky pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu, cykloturistiky •priaznivé podmienky pre multifunkčné poľnohospodárstvo •existencia ubytovacích služieb v obci •blízke centrá cestovného ruchu – Győr, Dunajská Streda, Veľký Meder a Bratislava 	<ul style="list-style-type: none"> •vysoká nezamestnanosť •absencia tradície cestovného ruchu •nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu •slabý marketing obce • absencia kvalitných informačných/orientačných tabúl pre turistov/návštevníkov obce •absencia vybudovaných miest na oddych miestnych obyv. a návštevníkov/turistov
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> •zvyšujúci záujem o vidiecky cestovný ruch, cykloturistiku •zvyšujúci záujem o eko- a bioprodukty •rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. rozvoj agroturistiky, pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) •rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života •efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka •vytvorenie efektívneho marketingu obce •vytvorenie nových pracovných miest v službách cestovného ruchu •rozmiestnenie informačných/orientačných tabúl pre turistov/návštevníkov obce •vybudovanie miest na oddych miestnych obyv. a návštevníkov/turistov 	<ul style="list-style-type: none"> •nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu •znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia •nezáujem o turistické produkty obce i regiónu •implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja •neschopnosť subjektov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EÚ

Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Kľúčové disparity

- Starnúca populácia
- Málo pracovných príležitostí a nízke príjmy obyvateľov
- Vysoká miera nezamestnanosti
- Nevyhovujúci technický stav budovy obecného úradu a budovy kultúrneho domu
- Absencia atraktívnej centrálnej zóny v obci
- Absencia kvalitného verejného detského ihriska v obci
- Nevyužívanie kultúrneho a prírodného potenciálu obce v oblasti cestovného ruchu pre vytváranie turistických produktov a služieb – zaostávanie za ostatnými obcami v okolí
- Nízka úroveň kvality verejnej infraštruktúry a služieb
- Nízka kvalita miestnych komunikácií a chodníkov
- Absencia cyklistických chodníkov do susedných obcí
- Nedostatočná kvalita ľudských zdrojov a spoločenského života
- Nízka kvalita základných a doplnkových služieb CR a vidieckeho turizmu

Hlavné faktory rozvoja

- ✓ Využitie výhodných polohových a prírodných podmienok obce
- ✓ Bohatý prírodný, kultúrny a historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
- ✓ Zvýšenie atraktivity územia obce
- ✓ Nárast počtu nových pracovných príležitostí a zvýšenie príjmov obyvateľstva
- ✓ Skvalitnenie životného prostredia – rozšírenie a revitalizácia verejnej zelene
- ✓ Zachovanie kultúrno-historického dedičstva
- ✓ Revitalizácia centrálnej časti obce
- ✓ Rekonštrukcia futbalového areálu a športovej budovy v areáli futbalového ihriska
- ✓ Vybudovanie otvoreného javiska v areáli futbalového ihriska
- ✓ Zvýšenie dostupnosti sociálnych služieb zriadením denného stacionára pre dôchodcov
- ✓ Vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb
- ✓ Rozvoj ľudských zdrojov a spoločenského života
- ✓ Fondy EÚ a národné zdroje na podporu hospodárskeho rozvoja obce a podporu podnikateľov
- ✓ Trendy v cestovnom ruchu – zvýšený záujem o vidiecku turistiku a agroturistiku, aktívny cestovný ruch, krátkodobé pobyty
- ✓ Budovanie cyklistických chodníkov
- ✓ Vytvorené podmienky pre separáciu a likvidáciu odpadov
- ✓ Rekonštrukcia budovy materskej školy a základnej školy a ich ekologické vykurovanie
- ✓ Vybudovanie kamerového systému v obci
- ✓ Rekonštrukcia vnútorných priestorov a vykurovacieho systému obecného úradu a kultúrneho domu
- ✓ Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia
- ✓ Rekonštrukcia domu smútku
- ✓ Výstavba verejnej kanalizácie a likvidácia čiernych skládok odpadu v obci

B – Strategická časť

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce – Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014-2020, ako aj s Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválený uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014), Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001), Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2009-2015, Územný plán Trnavského samosprávneho kraja, Regionálna inovačná stratégia Trnavského samosprávneho kraja, ako aj zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne v § 8:

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

(1) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

(4) Analyticko-strategická časť obsahuje najmä

a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,

b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,

c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,

d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,

f) analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

(5) Programová časť obsahuje najmä

a) zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie

programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

- d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
- e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.
- (6) Aktualizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.
- (7) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.
- (8) Schválenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,⁸⁾ je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, pravidelne ho monitoruje a každoročne vyhodnocuje jeho plnenie, zabezpečuje súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Stratégia, priority a ciele Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014-2020 budú implementované prostredníctvom operačných programov v rámci jednotlivých cieľov politiky EÚ. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ťárada zohľadňuje možnosti získavania zdrojov z operačných programov na roky 2014-2020. Podľa cieľov politiky Európskej únie obec Ťárada leží v NUTS 2 regióne, ktorý spadá pod kategórie menej rozvinuté regióny (HDP na obyvateľa < 75 % priemeru EÚ-27).

Európska územná spolupráca, v rámci ktorej pre riešené územie veľký význam má cezhraničná spolupráca implementovaná prostredníctvom operačných programov Program cezhraničnej spolupráce Maďarsko – Slovenská republika 2014-2020, Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2014-2020 a Program cezhraničnej spolupráce Rakúska spolková republika – Slovenská republika 2014-2020.

Tento programový dokument plne zohľadňuje horizontálne priority, ktoré sú svojím charakterom a vplyvmi prierezovými témami všetkých priorít a budú rešpektované pri každom

projekte/skupine projektov operačných programov, bez ohľadu na podporovanú tému alebo územie.

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súladu výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Obec Nárada nemá vypracovaný Územný plán obce.

Strategický program a akčný plán Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nárada sú v súlade s globálnym cieľom, strategickými cieľmi a prioritami Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2009-2015.

V rámci obdobia rokov 2009 – 2015 si Trnavský samosprávny kraj zdefinoval strategické oblasti, ktoré vytvárajú základnú štruktúru rozvojovej stratégie programu hosp. a soc. rozvoja kraja:

➤ *Priemysel*

Priority: *Podpora rastu priemyslu v regióne*

Ludský potenciál pre potreby priemyslu

Infraštruktúra pre rozvoj priemyslu

Rámec pre spoluprácu zainteresovaných strán

➤ *Energetika*

Priorita: *Energetická politika*

➤ *Vidiek*

Priorita: *Vidiak TTSK, ekvivalent kvality mestského života*

➤ *Regionálna inovačná stratégia*

Priorita: *Prostredie samosprávneho kraja naklonené inováciám*

PHSR Trnavského samosprávneho kraja osobitnú pozornosť venuje aj cestovnému ruchu v kraji. Strategická vízia v oblasti CR: „Trnavský samosprávny kraj – centrum kultúrneho a spoločenského života na Západnom Slovensku, ako základnej podmienky trvalého rozvoja cestovného ruchu.“ Poslanie v oblasti CR: „Poslaním Trnavského samosprávneho kraja v oblasti cestovného ruchu a jeho propagácie je pritaiahnuť pozornosť širokého spektra obyvateľov a turistov a vytvárať atraktívne podmienky pre podnikanie v cestovnom ruchu.“

PHSR Trnavského samosprávneho kraja osobitnú pozornosť venuje aj cestným komunikáciám, kde strategická vízia je definovaná nasledovne: „Trnavský samosprávny kraj

– kraj s najkvalitnejšou (kvantitatívne i kvalitatívne) a najzjazdnejšou cestnou infraštruktúrou na Slovensku, ktorá je udržiavaná po celý rok“

PHSR Trnavského samosprávneho kraja osobitnú pozornosť venuje aj vzdelávaniu, kde strategická vízia je nasledovná: „Trnavský samosprávny kraj sa stane najmodernejším regiónom Slovenska, ktorý bude lákať rodičov detí a študentov priateľským prostredím pre život a ich štúdium.“

Bude samosprávou slobodných, spokojných a sebavedomých ľudí, ktorým bude poskytovať priaznivé podmienky pre ich vlastnú osobnú iniciatívu, schopnosti, nadanie a cestu za vlastným šťastím prostredníctvom poskytovania tých najlepších podmienok pre rozvoj školského systému na jeho území.

PHSR Trnavského samosprávneho kraja v oblasti športu má strategickú víziu: TTSK - región s najzdravšou populáciou v SR, ktorá sa pravidelne vo voľných chvíľach venuje športovým aktivitám (rekreačným i výkonnostným) rozmanitého druhu. TTSK- región s diverzifikovanou športovou infraštruktúrou dostupnou v každej časti regiónu a dostupnou pre každého obyvateľa regiónu.

PHSR Trnavského samosprávneho kraja definuje nasledovnú víziu pre kultúru a umenie: Kultúra sa stane trvalou súčasťou života obyvateľov Trnavského kraja a Trnavský kraj sa stane synonymom pre kultúru vo všetkých jej podobách.

PHSR Trnavského samosprávneho kraja definuje nasledovnú víziu pre sociálne služby: TTSK bude krajom poskytujúcim základnú kvalitu života občanom vo svojom regióne, v ťažkých životných situáciách (seniori, občania s ťažkým zdravotným postihnutím, rodiny s deťmi, osoby ohrozené sociálnym vylúčením a marginalizované skupiny občanov). Základné životné potreby cieľovej skupiny občanov, potrebujúcich sociálnu pomoc, budú zabezpečené spolu s obecnými samosprávnymi orgánmi a s verejnými poskytovateľmi služieb sociálnej pomoci.

PHSR Trnavského samosprávneho kraja definuje nasledovnú víziu pre životné prostredie: Územie TTSK bude najčistejším a najzdravším priestorom pre súčasný i budúci život v regióne. Prostredie TTSK bude pre podnikateľov, inštitúcie aj bežných ľudí motivujúcim k obmedzovaniu ekologických dopadov vlastných aktivít na životné prostredie v regióne.

PHSR Trnavského samosprávneho kraja definuje nasledovnú víziu pre zdravotníctvo: TTSK bude krajom s optimalizovanou sieťou zdravotníckych zariadení, s dostupnou kvalitnou zdravotnou starostlivosťou a efektívnym využívaním zdrojov. TTSK bude krajom, kde bude vlastníctvo zdravotníckych zariadení spoločnou zodpovednosťou štátu, kraja, miest a aktívnych lokálnych podnikov.

PHSR Trnavského samosprávneho kraja definuje nasledovnú víziu pre kraj: „*Trnavský samosprávny kraj bude konkurencieschopným a všestranne najrozvinutejším regiónom Slovenska, hospodárne spravovaným a efektívne využívajúcim všetky zdroje pre tvorbu nových hodnôt za súčasného zachovania prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia. Bude samosprávou slobodných, spokojných a sebavedomých ľudí.*“

Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí obce a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorít a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu obce nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty.

Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ňárad je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálnoekonomického a trvalo udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie.

Cieľom rozvojovej stratégie je vybudovať príťažlivú obec pre vlastných obyvateľov ako aj návštevníkov obce, zlepšiť občianska a technickú infraštruktúru obce, zlepšiť súčasný stav životného prostredia v obci, zviditeľniť obec pre potenciálnych turistov a potenciálnych podnikateľov a tým aj posilniť miestnu ekonomiku.

Vychádzajúc z analýzy existujúceho stavu hospodárskych a sociálnych podmienok v obci boli identifikované nasledovné strategické prioritné rozvojové oblasti obce:

- Trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce
- Investície do občianskej infraštruktúry obce
- Investície do dopravnej a technickej infraštruktúry obce
- Rozvoj bývania a rast počtu obyvateľstva obce
- Ochrana životného prostredia

Strategický cieľ v hospodárskej oblasti: Trvalo udržateľný hospodársky rozvoj založený na miestnych zdrojoch.

Strategický cieľ v sociálnej oblasti: Kvalitné sociálne služby zabezpečujúce spokojnosť medzi obyvateľmi obce.

Strategický cieľ v environmentálnej oblasti: Zdravé životné prostredie v obci Ňárad

Strategická vízia obce Ňárad

Riadiaci tím a pracovné skupiny formulovali nasledovnú strategickú víziu obce Ňárad:

„Chceme, aby v roku 2020 v každej prioritnej oblasti (v hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obec Ňárad bola konkurencieschopná. Obec sa intenzívne bude starať o marginalizované skupiny a bude podporovať rovnosť príležitostí. Ľudia sa budú zaujímať o dianie v obci a venovať svoj čas aj skrášľovaniu svojho okolia a obce. Miestna ekonomika bude založená na miestnych zdrojoch, kde veľký význam bude mať cestovný ruch. V obci budú kvalitné podmienky na bývanie aj v dôsledku výstavby nájomných bytov aj v dôsledku výmery stavebných pozemkov. V obci bude populárny zdravý životný štýl, pre relax bude slúžiť nový detský park, areál futbalového ihriska a športová budova v areáli futbalového ihriska budú zrekonštruované. Miestna občianska infraštruktúra bude kvalitná: pre dôchodcov bude zriadený denný stacionár, materská škola a základná škola budú mať ekologické vykurovanie, vnútorné priestory a vykurovací systém obecného úradu a kultúrneho domu budú zrekonštruované. Miestny farmári budú mať k dispozícii obecné trhovisko. Počet obyvateľov

obce bude stabilizovaný na úrovni okolo 700. Technická infraštruktúra obce bude na vysokej úrovni, verejné budovy budú na prevádzku energeticky nenáročné (obecný úrad, kultúrny dom, materská škola a základná škola), miestne komunikácie a chodníky budú zrekonštruované, verejná zeleň bude rozšírená a revitalizovaná. Doprava na miestnych komunikáciách bude lepšia aj v dôsledku zabezpečenia odtoku dažďovej vody, vytvorenia záchytnej jamy pozdĺž miestnych komunikácií. Miestny rozhlas a verejné osvetlenie budú zrekonštruované. Cyklisti budú mať k dispozícii systém cyklistických chodníkov smerom na obce Sap, Pataš a Baloň. Centrálna časť obce Nárad bude revitalizovaná. V obci na lepšiu orientáciu budú slúžiť nové informačné tabule rozmiestnené v obci, odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle, lavice pri historických bodoch, koše na odpad. Miestny dom smútku bude zrekonštruovaný. Miestny kostol dostane novú fasádu, vybuduje sa v ňom vykurovací systém a zároveň vybuduje sa aj verejné osvetlenie v okolí kostola.. V areáli futbalového ihriska bude otvorené javisko. Kvalita životného prostredia bude vysoká, v obci bude vybudovaný kanalizačný systém, čierne skládky odpadu budú zlikvidované, čistota a údržba verejnej zelene v obci budú zabezpečené nákupmi nových strojov a zariadení, v centre obce bude k dispozícii nová oddychová zóna pre miestnych i turistov.“

Tabuľka strategických cieľov a opatrení

Vízia obce Nárada „Obec Nárada – nadregionálne centrum cestovného ruchu so spokojným a aktívnym obyvateľstvom vo vysokokvalitnom životnom prostredí, obec zabezpečujúca kvalitné služby pre obyvateľov i návštevníkov obce.“									
1. Prioritná oblasť – Hospodárska					2. Prioritná oblasť - Sociálna				3. Prioritná oblasť – Environmentálna
<u>Cieľ: Zvýšiť podiel malých a stredných podnikateľov v lokálnej ekonomike</u>	<u>Cieľ: Rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile, rozvoj inkluzívneho trhu práce a rovnosti príležitostí</u>	<u>Cieľ: Modernizácia cestnej dopravy</u>	<u>Cieľ: Rozvoj inžinierskych sietí</u>	<u>Cieľ: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov</u>	<u>Cieľ: Optimalizovať občiansku infraštruktúru obce</u>	<u>Cieľ: Zlepšiť sociálne služby v obci</u>	<u>Cieľ: Aktívne občianstvo</u>	<u>Cieľ: Skvalitňovanie bytovej situácie</u>	<u>Cieľ: Zabezpečiť rast počtu obyvateľstva obce</u>
<i>Opatrenie 1.1: Posilnenie miestnych malých a stredných podnikateľov, posilnenie marketingu obce</i>	<i>Opatrenie 2.1: Podpora vytvárania nových pracovných miest v obci</i>	<i>Opatrenie 1.1: Rozvoj dopravnej infraštruktúry</i>	<i>Opatrenie 2.1. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí</i>	<i>Opatrenie 3.1. Rekonštrukcia verejných budov</i>	<i>Opatrenie 1.1: Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry</i>	<i>Opatrenie 2.1: Rozvoj sociálnych služieb</i>	<i>Opatrenie 3.1. Vytvorenie podmienok na podporu aktívneho občianstva</i>	<i>Opatrenie 1.1: Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby</i> <i>Opatrenie 1.2: Rozvoj výstavby bytových domov</i>	<i>Opatrenie 1.2. Vytvorenie priaznivých podmienok bývania v obci</i>
								<i>Opatrenie 1.1: Vybudovanie verejnej kanalizácie</i> <i>Opatrenie 1.2: Využívanie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie</i> <i>Opatrenie 1.3: Riešenie problémov odpadového hospodárstva</i> <i>Opatrenie 1.4: Rozšírenie a revitalizácia verejných priestorov</i> <i>Opatrenie 1.5: Zabezpečenie čistoty a údržby verejnej zelene v obci</i>	

C – Programová časť

Programová časť obsahuje strategické prioritné rozvojové oblasti obce, definovanie strategických cieľov pri jednotlivých prioritných oblastiach, priority, zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Program obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike na úroveň opatrení a aktivít.

- **Strategická prioritná rozvojová oblasť č.1: Trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce**

Strategický cieľ: *Zabezpečiť trvalo udržateľný hospodársky rast v miestnej ekonomike a v okolí obce, ktorý je základom hospodárskeho a sociálneho postavenia obyvateľov obce. Podpora multifunkčného poľnohospodárstva, priemyslu a služieb - vrátane cestovného ruchu ako perspektívneho hospodárskeho odvetvia obce. Zvýšenie atraktivity obce pre malých a stredných podnikateľov, zvýšenie zamestnanosti obyvateľov obce.*

Cieľ 1: Zvýšiť podiel malých a stredných podnikateľov v lokálnej ekonomike

Opatrenie 1.1: Posilnenie miestnych malých a stredných podnikateľov, posilnenie marketingu obce

Aktivita:

- Podpora zvýšenia konkurencieschopnosti malých a stredných podnikateľov
- Podpora diverzifikácie lokálnej ekonomiky
- Podpora budovania zariadení na vidiecky cestovný ruch a agroturistiku
- Podpora rozvoja turistickej infraštruktúry obce
- Zintenzívnenie spolupráce s aktérmi hospodárskeho života doma i v zahraničí
- Účasť obce na projektoch podporujúcich cestovný ruch v danom regióne

Cieľ 2: Rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile, rozvoj inkluzívneho trhu práce a rovnosti príležitostí

Opatrenie 2.1: Podpora vytvárania nových pracovných miest v obci

Aktivita:

- Podpora rekvalifikačných kurzov a vzdelávacích programov poskytujúcich rôzne kvalifikácie s ohľadom na dynamiku trhu práce
- Podpora programov na elimináciu prejavov diskriminácie na trhu práce postavenej na akomkoľvek základe

- **Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 2: Investície do občianskej infraštruktúry obce**

Strategický cieľ: *Zabezpečiť dostupnosť kvalitnej občianskej infraštruktúry v školskej, sociálnej, zdravotnej a kultúrnej oblasti. Zníženie percenta sociálne ohrozených a vylúčených obyvateľov obce. Rozvoj sociálnych služieb a podpora integrácie rôznych skupín obyvateľov do spoločenského života. Zlepšenie sociálnej starostlivosti a služieb pre marginalizované skupiny a deti, podpora sociálneho zapojenia nezamestnaných. Rozvoj aktívneho občianstva.*

Cieľ 1: Optimalizovať občiansku infraštruktúru obce

Opatrenie 1.1: Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry

Aktivity:

- Oprava, rekonštrukcia a výstavba objektov občianskej infraštruktúry
- Podpora kultúry, športu, školských a voľnočasových programov
- Rekonštrukcia a výstavba športových zariadení
- Rekonštrukcia kultúrnych zariadení
- Rekonštrukcia školských zariadení - ekologické vykurovanie budovy materskej školy a základnej školy (rekonštrukcia vykurovacieho systému materskej školy a základnej školy)
- Rekonštrukcia kostola a domu smútku
- Výstavba prírodného javiska

Cieľ 2: Zlepšiť sociálne služby v obci

Opatrenie 2.1: Rozvoj sociálnych služieb

Aktivity:

- Poradenstvo v školskej, sociálnej, zdravotnej a kultúrnej oblasti
- Rozšírenie osvetu s protidrogovou a protialkoholickou tematikou
- Rozširovanie opatrovateľských služieb pre obyvateľov
- Koordinovanie poskytovania sociálnej pomoci v obci
- Rozšírenie sociálnej starostlivosti a služieb pre marginalizované skupiny a deti a podpora sociálneho zapojenia nezamestnaných
- Podpora zriadenia denného stacionára pre dôchodcov

Cieľ 3: Aktívne občianstvo

Opatrenie 3.1. Vytvorenie podmienok na podporu aktívneho občianstva

Aktivity:

- Realizovanie permanentného dialógu samosprávnych orgánov obce s obyvateľmi, zabezpečiť monitoring občianskych potrieb a dôsledne rešpektovať právo na informovanosť
- Vytvárať podmienky na podporu činnosti mimovládnych organizácií a dobrovoľníckeho sektoru

- **Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Investície do dopravnej a technickej infraštruktúry obce**

Strategický cieľ: *Skvalitniť dopravnú a technickú infraštruktúru v obci. Zvýšenie kvality, bezpečnosti a plynulosti dopravy v obci. Nárad a minimalizovať jej negatívny vplyv na obyvateľov a návštevníkov obce. Využitie obnoviteľných zdrojov energie a geotermálnej energie.*

Cieľ 1: Modernizácia cestnej dopravy

Opatrenie 1.1: Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Aktivity:

- Rekonštrukcia a budovanie miestnych komunikácií a chodníkov
- Budovanie cyklistickej infraštruktúry (napr. cyklistických chodníkov)

Cieľ 2: Rozvoj inžinierskych sietí

Opatrenie 2.1. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí

Aktivity:

- Rozšírenie a modernizácia inžinierskych sietí
- Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia
- Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia
- Vybudovanie kamerového systému

Cieľ 3: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov

Opatrenie 3.1. Rekonštrukcia verejných budov

Aktivity:

- Rekonštrukcia budovy obecného úradu, kultúrneho domu a športovej budovy

- **Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 4: Rozvoj bývania a rast počtu obyvateľstva obce**

Strategický cieľ: *Vytvoriť podmienky pre kvalitné bývanie reagujúce na potreby a požiadavky obyvateľov obce. Zvýšenie počtu obyvateľstva obce.*

Cieľ 1: Skvalitňovanie bytovej situácie

Opatrenie 1.1: Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby

Aktivity:

- Podpora zlepšenia dostupnosti stavebných pozemkov s potrebnou technickou infraštruktúrou

Opatrenie 1.2: Rozvoj výstavby bytových domov

Aktivity:

- Podpora výstavby nájomných bytov

Cieľ 2: Zabezpečiť rast počtu obyvateľstva obce

Opatrenie 1.2. Vytvorenie príťažlivých podmienok bývania v obci

Aktivity:

- Podpora všeobecného spoločensko-ekonomického rozvoja obce

- **Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia**

Strategický cieľ: *Zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, znižovanie zátťažnosti životného prostredia, skrášlenie vzhľadu obce, podpora environmentálnej výchovy detí predškolského a školského veku i širokej verejnosti. Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov,*

aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia. dobudovanie environmentálnej infraštruktúry na zabezpečenie ochrany zdravia obyvateľstva, realizácia opatrení na zabezpečenie ochrany pred povodňami, minimalizácia množstva produkovaneho odpadu s orientáciou na maximálne využitie separácie. Koordinácia rozvoja priestorového usporiadania a funkčného využitia pozemkov súčasne s riadeným socioekonomickým rozvojom.

Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia

Opatrenie 1.1: Vybudovanie verejnej kanalizácie

Aktivity:

- Vybudovanie verejnej kanalizácie

Opatrenie 1.2: Využívanie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie

Aktivity:

- Budovanie a rozvoj zariadení pre výrobu energie z obnoviteľných zdrojov

Opatrenie 1.3: Riešenie problémov odpadového hospodárstva

Aktivity:

- Rekultivácia divokých skládok, sanácia vzniknutých environmentálnych záťaží, likvidácia čiernych skládok odpadu
- Rozširovanie a zefektívnenie separovaného zberu odpadu

Opatrenie 1.4: Rozšírenie a revitalizácia verejných priestorov

Aktivity:

- Rozšírenie a revitalizácia verejnej zelene, verejných plôch, rekonštrukcia námestí

Opatrenie 1.5: Zabezpečenie čistoty a údržby verejnej zelene v obci

Aktivity:

- Nákup pracovných strojov na zabezpečenie čistoty a údržby verejnej zelene v obci

Monitorovanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Navrhované ukazovatele zohľadňujú všetky tri základné prioritné oblasti trvalo udržateľného rozvoja obce: hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť.

Názov ukazovateľa	Informačný zdroj	Merná jednotka
Novovytvorené pracovné miesta	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR	Počet pracovných miest
Zníženie prevádzkových nákladov občianskej infraštruktúry obce	Obec	EUR
Miera nezamestnanosti	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR	Počet nezamestnaných
Priemerné mzdy	Štatistický úrad SR	EUR
Sociálne odkázaní obyvatelia	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR	Počet sociálne odkázaných obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov so sociálnymi službami v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Objem investícií do skvalitnenia občianskej infraštruktúry obce	Obec, ostatné úrady a organizácie	EUR
Objem investícií do skvalitnenia technickej infraštruktúry obce	Obec, ostatné úrady a organizácie	EUR
Zrekonštruované, resp. novovybudované miestne komunikácie	Obec	km
Zrekonštruované, resp. novovybudované prvky technickej infraštruktúry obce	Obec	Počet, km
Intenzita výstavby bytov	Obec	Počet novopostavených bytov
Verejný poriadok a bezpečnosť obyvateľov – zaznamenané priestupky a trestné činy	Obec, Polícia SR	Počet
Verejný vodovod a kanalizácia	Obec, ostatné úrady a organizácie	Podiel napojených domácností v %
Demografický vývoj obyvateľstva obce	Obec	Počet
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou školských inštitúcií v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s možnosťami športovania v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s kultúrnym životom v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou služieb v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre prácu	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre bývanie a život	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s kvalitou životného prostredia obce	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť návštevníkov, turistov s obcou	Dotazníkový prieskum	% návštevníkov/turistov

D – Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Akčný plán obce Ľárad na obdobie 2015-2020

Strategická prioritná rozvojová oblasť / poradové číslo projektu Viazanosť na Programovú časť (cieľ.opatrenie) Názov projektu	Časový harmo- nogram	Koordinátor	Finančná náročnosť v EUR	Verejné výdavky spolu v EUR	Verejné výdavky v EUR				Súkromné výdavky v EUR	Poznámky
					miestne zdroje	regionálne (VUC) zdroje	národné zdroje/štátny rozpočet	zdroje EU		
1/1 1.1 Investície do turistickej a rekreačnej infraštruktúry obce	2018-2020	Obec Ľárad	50 000,-	50 000,-			50 000,-			
2/1 1.1 Rekonštrukcia základnej školy a materskej školy	2016-2017	Obec Ľárad	150 000,-	150 000,-			150 000,-			

2/2 1.1 Revitalizácia centrálnej časti obce Ňárad	2016-2017	Obec Ňárad	150 000,-	150 000,-			150 000,-			
2/3 1.1 Rekonštrukcia domu smútku v obci Ňárad	2015-2016	Obec Ňárad	150 000,-	150 000,-			150 000,-			
2/4 1.1 Rekonštrukcia futbalového areálu a športovej budovy v areáli futbalového ihriska	2018	Obec Ňárad	100 000,-	100 000,-			100 000,-			
2/5 2.1 Zriadenie denného stacionára pre dôchodcov	2016	Obec Ňárad	50 000,-	50 000,-			50 000,-			

2/6 1.1 Rekonštrukcia miestneho kostola – zvonka, zabudovať do vnútra infražiarie	2016	Obec Ňarad	100 000,-	100 000,-	20 000,-			80 000,-		
2/7 1.1 Rekonštrukcia vnútorných priestorov a vykurovacieho systému obecného úradu a kultúrneho domu	2018	Obec Ňarad	250 000,-	250 000,-				250 000,-		
2/8 1.1 Výstavba prírodného javiska v areáli futbalového ihriska	2020	Obec Ňarad	150 000,-	150 000,-				150 000,-		
3/1 1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	2016- 2017	Obec Ňarad	300 000,-	300 000,-				300 000,-		

3/2 2.1 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia	2017	Obec Ňárad	100 000,-	100 000,-				100 000,-		
3/4 1.1 Zabezpečenie odtoku dažďovej vody, vytvorenie záchytnej jamy pozdĺž miestnych komunikácií	2015	Obec Ňárad	10 000,-	10 000,-	10 000,-					
3/5 2.1 Rozšírenie verejného osvetlenia – kostol	2015	Obec Ňárad	5 000,-	5 000,-	5 000,-					
3/6 1.1 Cyklotrasy v obci Ňárad	2015- 2016	Obec Ňárad	200 000,-	200 000,-				200 000,-		

3/7 2.1 Vybudovanie kamerového systému v obci Nárada	2019 - 2020	Obec Nárada	150 000,-	150 000,-				150 000,-		
4/1 1.2 Výstavba nájomného bytového domu - nájomné byty – 8 b.j.	2015	Obec Nárada	450 000,-	450 000,-			450 000,-			
4/2 1.1 Vytvorenie nových stavebných parciel – 20 ks	2020	Obec Nárada	100 000,-	100 000,-	100 000,-					
5/1 1.1 Výstavba verejnej kanalizácie v obci Nárada	2020	Obec Nárada	5 000 000,-	5 000 000,-				5 000 000,-		

5/2 1.5 Nákup pracovných strojov na zabezpečenie čistoty a údržby verejnej zelene v obci Nárada	2018	Obec Nárada	20 000,-	20 000,-	2 000,-			18 000,-		
5/3 1.3 Likvidácia čiernych skládok odpadu v obci Nárada	2015	Obec Nárada	50 000,-	50 000,-		50 000,-				
5/4 1.4 Vybudovanie oddychovej zóny v centre obce Nárada	2015-2016	Obec Nárada	10 000,-	10 000,-	5 000,-		5 000,-			Program obnovy dediny

Projektový zámer 1/1

<i>Názov projektu</i>		Investície do turistickej a rekreačnej infraštruktúry obce
<i>Cieľ projektu</i>		Obnoviť turisticky zaujímavé objekty – historické, prírodné, galerijné zariadenia v obci, investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl, vytvoriť informačné body, smerové tabule, odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle, lavice pri historických bodoch, koše na odpad.
<i>Termín</i>		2018-2020
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020 Fondy EÚ, Operačné programy EÚ
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		50 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EÚ</i>	50 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	50 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Informačné tabule, smerové tabule, odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle, lavice pri historických bodoch, koše na odpad
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, turisti
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšenie atraktivity obce, rast počtu návštevníkov obce, posilnenie cestovného ruchu v lokálnej ekonomike Počet rozmiestnených informačných a smerových tabúl, počet vybudovaných prístreškov a stojanov na bicykle, počet rozmiestnených lavíc a košov na odpad

Projektový zámer 2/1

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia základnej školy a materskej školy
<i>Cieľ projektu</i>		Projekt rieši problematiku rekonštrukcie budovy základnej školy a materskej školy v jednej budove, s cieľom skvalitniť vyučovací proces a podmienky na výchovu detí. Cieľom projektu je tiež modernizáciu budovy (výmenou okien a dverí, nová strecha, novou zateplenou fasádou, rekonštrukcia vykurovacieho systému – využitie slnečných kolektorov na vykurovanie, výmena podlahy v škole) dosiahnuť úsporu
<i>Termín</i>		2016-2017
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		150 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	150 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	150 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Zrekonštruovaná základná a materská škola, zrekonštruovaný vykurovací systém (využitie obnoviteľných zdrojov energie, napr. slnečné kolektory)
<i>Užívatelia</i>		Deti materského a školského veku
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšenie kvality vyučovacieho procesu, zlepšenie podmienok výchovy a výučby, zníženie prevádzkových nákladov budov ZŠ a MŠ, zníženie spotreby energie na prevádzku budovy ZŠ a MŠ

Projektový zámer 2/2

<i>Názov projektu</i>		Revitalizácia centrálnej časti obce Ňárad
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je výstavbou oddychového parku podporiť rozvoj športu a zabezpečiť priestor na kvalitné a aktívne využitie voľného času pre deti a mládež. Ďalším cieľom projektu je vybudovaním obecného trhoviska pre prvovýrobcov podporiť a zabezpečiť miesto na predaj miestnych produktov.
<i>Termín</i>		2016-2017
<i>Garant</i>		Obec Ňárad
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		150 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	150 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	150 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Novozriadený detský park, obecné trhovisko, streetball minihrisk, stojan na bicykle, altánok, smetné koše, lavičky, novovytvorená verejná zeleň, pouličné osvetlenie
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, návštevníci obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšenie kvality využitia voľného času obyvateľov, upevňovanie zdravia aktívnym športom, zvýšenie konkurencieschopnosti lokálnej ekonomiky (počet predajcov miestnych produktov), výmera zrekonštruovaného námestia (v m ²)

Projektový zámer 2/3

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia domu smútku v obci Nárada
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je zabezpečiť úpravu verejných plôch a zrekonštruovať chodníkov na cintoríne. Ďalším cieľom projektu je kompletne zrekonštruovať dom smútku (výmena vonkajších otvorov - okien a dverí, výmena strešnej krytiny, rekonštrukcia nášľapných podlahových vrstiev, nová elektroinštalácia vrátane hromozvodu, rekonštrukcia fasády, rekonštrukcia interiéru). Vybudovanie kamerového systému na cintoríne. Vybudovanie verejného osvetlenia na cintoríne a na parkovisku pri cintoríne. Inštalácia lavíc.
<i>Termín</i>		2015-2016
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		150 000,-
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		150 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	150 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	150 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Komplexne zrekonštruovaný dom smútku (zrekonštruovaný interiérom a exteriérom), rekonštrukcia chodníkov, novovybudované verejné osvetlenie na cintoríne a na parkovisku pri cintoríne, novovybudovaný kamerový systém
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia a návštevníci obce, návštevníci cintorína
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zlepšenie podmienok na smútočných obradoch, zvýšenie kvality občianskej infraštruktúry obce na cintoríne Zníženie prevádzkových nákladov domu smútku, zvýšenie bezpečnosti občanov a ich majetku, dĺžka vybudovaných chodníkov (v m)

Projektový zámer 2/4

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia futbalového areálu a športovej budovy v areáli futbalového ihriska
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je komplexná rekonštrukcia tribúny a športovej budovy (nová strecha, izolácia/zateplenie budovy, výmena okien a dverí). Ďalším cieľom je vybudovanie nového osvetlenia futbalového ihriska.
<i>Termín</i>		2018
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		Rákóczi Szövetség (Maďarsko)
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Operačné programy EÚ
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		100 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EÚ</i>	100 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	100 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Zrekonštruovaná tribúna, nová fasáda športovej budovy, modernizované osvetlenie futbalového ihriska
<i>Užívatelia</i>		Futbalisti, návštevníci futbalových zápasov a ostatných športových a kultúrnych podujatí v danom areáli
<i>Indikátory monitoringu</i>		Počet návštevníkov futbalových zápasov, počet športových podujatí na futbalovom štadióne, zníženie prevádzkových nákladov športového areálu

Projektový zámer 2/5

<i>Názov projektu</i>		Zriadenie denného stacionára pre dôchodcov
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je zriadenie denného stacionára v priestoroch bývalej materskej školy s kapacitou 20 osôb. Zariadenie by malo vzniknúť rekonštrukciou existujúcej stavby bývalej materskej školy (číslo parcely 790/8, k.ú. Nárada).
<i>Termín</i>		2016
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Operačné programy EÚ, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		50 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	50 000,-
	<i>zdroje EÚ</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	50 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Novovybudovaný denný stacionár
<i>Užívatelia</i>		Dôchodcovia z obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Kapacita nového zariadenia pre seniorov - počet dôchodcov využívajúcich služby denného stacionára, zvýšenie kvality životných podmienok dôchodcov

Projektový zámer 2/6

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia miestneho kostola – zvonka, zabudovať do vnútra infražiariče
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je rekonštrukcia fasády kostola a montážou infražiaričov do kostola zabezpečiť vykurovanie kostola.
<i>Termín</i>		2016
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		Rímskokatolícka farnosť
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020, miestne zdroje
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		100 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	20 000,-
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	80 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	100 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Nová fasáda kostola, nový vykurovací systém v kostole
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, návštevníci obce a kostola
<i>Indikátory monitoringu</i>		Počet vyhrievacích zariadení (infražiaričov), zlepšený architektonický stav kostola, zvýšený komfort pre návštevníkov kostola

Projektový zámer 2/7

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia vnútorných priestorov a vykurovacieho systému obecného úradu a kultúrneho domu
<i>Cieľ projektu</i>		Rekonštrukcia vykurovacieho systému budovy obecného úradu a kultúrneho domu využitím obnoviteľných zdrojov energie (slnečné kolektory), výmena vnútorných dverí a podlahy, rekonštrukcia javiska, vybudovanie kuchyne, prístavbou zväčšiť kapacitu veľkej sály kultúrneho domu zo súčasných 90 osôb na kapacitu 150 osôb.
<i>Termín</i>		2018
<i>Garant</i>		Obec Ňarad
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		250 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	250 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	250 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Zrekonštruovaný interiér kultúrneho domu a obecného úradu, zrekonštruovaný vykurovací systém kultúrneho domu a obecného úradu
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, návštevníci obecného úradu a kultúrneho domu
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zníženie prevádzkových nákladov budovy obecného úradu a kultúrneho domu, zlepšené podmienky na prevádzku kultúrneho domu, zlepšené pracovné podmienky na obecnom úrade

Projektový zámer 2/8

<i>Názov projektu</i>		Výstavba prírodného javiska v areáli futbalového ihriska
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je vybudovať prírodné javisko v areáli futbalového ihriska na zabezpečenie open-air kultúrnych aktivít. Zlepšiť podmienky pre kultúrno-spoločenské a športové využitie občanov.
<i>Termín</i>		2020
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Operačné programy EÚ
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		150 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EÚ</i>	150 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	150 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Novovybudované javisko
<i>Užívatelia</i>		Návštevníci kultúrnych a spoločenských podujatí v danom areáli
<i>Indikátory monitoringu</i>		Počet návštevníkov kultúrnych podujatí Zvýšený štandard života obyvateľov a zatriaktivnenie obce Počet kultúrnych podujatí organizovaných využitím otvoreného javiska

Projektový zámer 3/1

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov
<i>Cieľ projektu</i>		Rekonštrukcia a rozšírenie miestnych komunikácií a chodníkov. Asfaltová vrstva na miestne komunikácie. Zámerom projektu je zlepšiť kvalitu miestnych komunikácií a chodníkov a zvýšiť bezpečnosť na miestnych pozemných komunikáciách. Rekonštrukcia miestnych komunikácií v dĺžke 480 m (Doghel c, Baloňská c.) Rekonštrukcia miestnych komunikácií 460 m smerom na obec Pataš 350 m výstavba nového chodníka smerom na obec Pataš 434 m rekonštrukcia chodníka smerom na obec Baloň Rekonštrukcia chodníka v centre obce v dĺžke 138 m + 145 m pozdĺž cesty 2/506 (2 úseky)
<i>Termín</i>		2016-2017
<i>Garant</i>		Obec Ňarad
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		300 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	300 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	300 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Zrekonštruované miestne komunikácie a zrekonštruovaný a rozšírený chodníkový systém
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce – účastníci cestnej premávky
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zlepšenie stavu miestnych komunikácií, zlepšené podmienky cestnej dopravy na miestnych pozemných komunikáciách. Dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií v m Rozloha zrekonštruovaných miestnych komunikácií v m ² Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky

Projektový zámer 3/2

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia
<i>Cieľ projektu</i>		Zámerom projektu je zlepšiť kvalitu služieb poskytovaných občanom a zároveň znižovať prevádzkové náklady osvetľovacej sústavy (znižovanie nákladov na spotrebu elektrickej energie, znižovanie nákladov spojených s bežnou údržbou sústavy verejného osvetlenia).
<i>Termín</i>		2017
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		100 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	100 000,-
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	100 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Zrekonštruovaný miestny rozhlas a zrekonštruované verejné osvetlenie
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, návštevníci obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zlepšenie kvality služieb obyvateľom obce, počet hlásení miestneho rozhlasu, zlepšenie informovanosti obyvateľov obce cez miestny rozhlas, úspora elektrickej energie, zlepšenie stavu verejného osvetlenia v obci

Projektový zámer 3/3

<i>Názov projektu</i>		Zabezpečenie odtoku dažďovej vody, vytvorenie záchytnej jamy pozdĺž miestnych komunikácií
<i>Cieľ projektu</i>		Zabezpečiť odtok dažďovej vody z cestnej vozovky v uliciach obce, zabezpečiť bezproblémovú dopravnú premávku aj v prípade výdatných dážď, ochrana majetku obce a obyvateľov.
<i>Termín</i>		2015
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Vlastné zdroje
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		10 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	10 000,-
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	10 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Vybudovaná a obnovená sústava záchytných jam, ktoré zvedú povrchovú vodu kontrolovaným spôsobom z cesty
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, účastníci dopravy
<i>Indikátory monitoringu</i>		Bezproblémové dopravné podmienky na uliciach obce, ochrana nehnuteľností a cestnej infraštruktúry Dĺžka záchytných jam pozdĺž miestnych komunikácií (v m)

Projektový zámer 3/5

<i>Názov projektu</i>		Rozšírenie verejného osvetlenia – kostol
<i>Cieľ projektu</i>		Rozšírenie verejného osvetlenia v okolí kostola. Cieľom projektu je rozšíriť verejné osvetlenie pri kostole a tak zabezpečiť bezpečnosť občanov. Zvýšenie bezpečnosti dopravy.
<i>Termín</i>		2015
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Vlastné zdroje
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		5 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	5 000,-
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	5 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Verejné osvetlenie pri kostole
<i>Užívatelia</i>		Návštevníci, obyvatelia obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Počet uličných svietidiel, zvýšenie efektívnosti verejného osvetlenia, svetlejšie ulice a verejné priestranstvá Zvýšená bezpečnosť občanov a ich majetku

Projektový zámer 3/6

<i>Názov projektu</i>		Cyklotrasy v obci Nárada
<i>Cieľ projektu</i>		Vybudovanie systému cyklistických chodníkov v mikroregiónne Medzičilizie. Napojenie obce Nárada na úsekoch Pataš –Nárada – Baloň, Nárada – Sap – pokračovanie na Dunajskej medzinárodnej cyklotrase
<i>Termín</i>		2015-2016
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		200 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	200 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	200 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Cyklistický chodník medzi obcami Nárada a Pataš, cyklistický chodník medzi obcami Nárada a Baloň, cyklistický chodník medzi obcami Nárada a Sap
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia, turisti, návštevníci obce Cyklisti, chodci
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zníženie počtu dopravných nehôd, zvýšená turistická atraktivita regiónu Rast bezpečnosti občanov využívajúcich cyklistickú dopravu Dĺžka cyklotrasy v m, plocha vybudovanej cyklotrasy v m ²

Projektový zámer 3/7

<i>Názov projektu</i>		Wybudowanie kamerového systému v obci Nárád
<i>Cieľ projektu</i>		Wybudowaniem kamerového systému a iných bezpečnostných prvkov zabezpečiť komplexnú ochranu života, zdravia a majetku obyvateľov, návštevníkov obce, ako aj majetku obecných inštitúcií, fyzických a právnických osôb dislokovaných na území obce formou situačnej prevencie. Identifikácia osôb ktorí vytvárajú čierne skládky odpadu v obci, prevencia proti vandalizmu na verejných priestoroch.
<i>Termín</i>		2019 - 2020
<i>Garant</i>		Obec Nárád
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		150 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	150 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	150 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Novovybudovaný kamerový systém
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, návštevníci obce, právnické osoby dislokované na území obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšená komplexná ochrana života, zdravia a majetku obyvateľov, návštevníkov obce, ako aj majetku obecných inštitúcií, fyzických a právnických osôb dislokovaných na území obce formou situačnej prevencie. Zníženie počtu vandalizmu a trestných činov

Projektový zámer 4/1

<i>Názov projektu</i>		Výstavba nájomného bytového domu - nájomné byty – 8 b.j.
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je zlepšiť možnosti a podmienky bývania v obci – vybudovať nájomný bytový dom s 8 b.j. a s technickou vybavenosťou na ul. Patašská cesta - číslo parcely 1317/7, k.ú. Nárád.
<i>Termín</i>		2015
<i>Garant</i>		Obec Nárád
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Štátny fond rozvoja bývania, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		450 000,- dotácia - 35% - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR 65 % - úver Štátny fond rozvoja bývania Dopravná a technická infraštruktúra k bytovému domu (parkoviská, cesty, inž. siete): Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	450 000,-
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	450 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Novovybudovaný nájomný bytový dom + potrebná dopravná a techn. infraštruktúra
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, mladé rodiny, záujemcovia o bývanie v obci
<i>Indikátory monitoringu</i>		Podiel obyvateľstva bývajúci v kvalitnom bytovom fonde, počet novovybudovaných nájomných bytov (8 b.j.)

Projektový zámer 4/2

<i>Názov projektu</i>		Vytvorenie nových stavebných parciel – 20 ks
<i>Cieľ projektu</i>		Vytvorením nových stavebných pozemkov posilniť intenzitu individuálnej bytovej výstavby a zlepšiť tak kvalitu bytového fondu v obci.
<i>Termín</i>		2020
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Vlastné zdroje
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		100 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	100 000,-
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	100 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Nové stavebné pozemky
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, záujemcovia o bývanie v obci Nárada
<i>Indikátory monitoringu</i>		20 ks vytvorených stavebných pozemkov, rast atraktivity obce na bývanie, nepriamo zlepšenie demografickej štruktúry obce (usídlením mladých rodín)

Projektový zámer 5/1

<i>Názov projektu</i>		Výstavba verejnej kanalizácie v obci Nárada
<i>Cieľ projektu</i>		Zámerom projektu je vybudovať verejnú kanalizačnú sieť a napojiť obec na ČOV, zachovanie zásob podzemných vôd v čistom a kvalitnom stave. Zvýšiť ochranu spodných vôd a životného prostredia. Projekt je už vypracovaný.
<i>Termín</i>		2020
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Operačné programy EÚ
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		5 000 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EÚ</i>	5 000 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	5 000 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Vybudovaná verejná kanalizačná sieť
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce a organizácie v obci
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zachovanie kvality spodných vrstiev pitnej vody, počet domácností a organizácií napojených na verejnú kanalizáciu, dĺžka vybudovanej verejnej kanalizačnej siete v m Množstvo odvedenej odpadovej vody, kvalita životného prostredia, zvýšená ochrana životného prostredia

Projektový zámer 5/2

<i>Názov projektu</i>		Nákup pracovných strojov na zabezpečenie čistoty a údržby verejnej zelene v obci Nárada
<i>Cieľ projektu</i>		Nákup pracovných strojov na zabezpečenie čistoty a údržby zelene v obci (vysávač, vlečka, metla, mulčovač, kosačka – za traktor, malotraktor, samohodná kosačka, veľkokapacitné kontajnery). Cieľom projektu je nakúpiť – rozšíriť pracovné stroje do Ekodvora a kompostárne obce na zlepšenie kvality a účinnosti likvidácie a separácie odpadu, na údržbu zelených priestorov a zachovať čistotu v obci.
<i>Termín</i>		2018
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		20 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	2 000,-
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	18 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	20 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Nové pracovné stroje na likvidáciu a separáciu odpadu, nové stroje na údržbu zelenej trávky a na údržbu čistoty v obci
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia a návštevníci obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Počet nakúpených strojov, zvýšenie kvality a účinnosti likvidácie a separácie komunálneho odpadu, výmera udržiavaných verejných zelených plôch v obci, zvýšená atraktivita obce

Projektový zámer 5/3

<i>Názov projektu</i>		Likvidácia čiernych skládok odpadu v obci Nárada
<i>Cieľ projektu</i>		Identifikovať a následne likvidovať čierne skládky odpadu v obci. Prevencia vzniku čiernych skládok.
<i>Termín</i>		2015
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		VUC Trnavský kraj
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		50 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	50 000,-
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	50 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Zlikvidované čierne skládky odpadu
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia a návštevníci obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Počet odstránených čiernych skládok odpadu, pokles vzniku čiernych skládok odpadu, zvýšenie kvality životného prostredia obce

Projektový zámer 5/4

<i>Názov projektu</i>		Vybudovanie oddychovej zóny v centre obce Ňárad
<i>Cieľ projektu</i>		Vybudovanie novej oddychovej zóny – nového verejného priestranstva v rámci intravilánu obce - zvýšenie podielu zelene, výsadba stromov, okrasných kríkov a trávnik. V oddychovej zóne budú rozmiestnené lavičky a odpadkové koše. Lokalita (parcela č. 197 k.ú. Ňárad o výmere 1900 m ²) je v súčasnosti využívaná ako záhrada. Projekt prispieva k zvýšeniu povedomia obyvateľov o hodnote vidieckej krajiny. Projekt vytvorí aj turisticky zaujímavé miest oddychu a relaxácie.
<i>Termín</i>		2015-2016
<i>Garant</i>		Obec Ňárad
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program obnovy dediny
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		10 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	5 000,-
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	5 000,-
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	10 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Novovybudovaná oddychová zóna v centre obce
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia a návštevníci obce, turisti
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšenie kvality životného prostredia obce Zvýšenie atraktívnosti obce pre návštevníkov a turistov Výmera vybudovanej oddychovej zóny

Systém monitorovania a hodnotenia

PHSR obce Ňárad je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Ňárad, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Pre udržiavanie a realizáciu PHSR obce Ňárad bude zriadená Riadiaca komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Ňárad, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce. V Riadiacej komisii pre riadenie realizácie PHSR obce Ňárad budú zastúpení hlavní predstavitelia samosprávy (starosta, prednosta a vedúci odborov Obecného úradu) s dôrazom na zastúpenie všetkých sektorov a priradenie odborníkov k jednotlivým prioritám.

Proces realizácie PHSR obce Ňárad sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom.

Úlohou Riadiacej komisie pre riadenie realizácie PHSR obce Ňárad bude:

- schádzať na prehodnocovanie plnenia PHSR obce Ňárad podľa potreby, najmenej jedenkrát ročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHSR obce Ňárad tak, aby bolo zabezpečené, že všetky ciele budú splnené včas,
- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov za účelom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHSR obce Ňárad (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHSR obce Ňárad – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHSR obce Ňárad je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Ňárad a legislatívne zmeny. PHSR obce Ňárad bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na vyžitie silných stránok a možností územia, na potláčanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôsobovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorít obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHSR obce Ňárad bude založená na princípe výberu priorít, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Riadiaca komisia pre riadenie realizácie PHSR obce Ňárad odporučí zmeny v PHSR obce Ňárad,
2. Obecné zastupiteľstvo schváli PHSR obce Ňárad na ďalšie obdobie.

E – Finančná časť

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet obce (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššie územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (zákon č. 539/2008 Z.z.) definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja v § 4:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z Európskej únie určené

- a) hospodársky zaostalým regiónom, ktoré podľa ukazovateľov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vykazujú nižšiu úroveň rozvoja, ako je priemerná úroveň Európskej únie,
- b) regiónom s nepriaznivou štruktúrou zamestnanosti a podnikateľského prostredia.

Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	Obdobie 2015-2020
Hospodárska politika - oblasť	815.000,- EUR
Sociálna politika - oblasť	1.650.000,- EUR
Environmentálna politika - oblasť	5.080.000,- EUR

Záver

Dokument PHSR obce Ňárad je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHSR obce Ňárad je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 6 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorit, opatrení a aktivít rozvoja obce Ňárad.

Z hľadiska štruktúry PHSR obce Ňárad je rozčlenený na 5 častí:

- v prvej časti je podrobne analyzovaný reálny stav jednotlivých oblastí územia obce Ňárad,
- druhá časť je strategická, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- tretia časť je programová časť, ktorá obsahuje strategické prioritné rozvojové oblasti obce, definovanie strategických cieľov pri jednotlivých prioritných oblastiach, priority, zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- štvrtá časť programového dokumentu je realizačná časť, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce; táto časť obsahuje aj akčný plán rozvoja obce Ňárad na obdobie 2015-2020,
- posledná časť je finančná časť, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít programu rozvoja obce.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorit. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHSR obce Ňárad je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHSR obce Ňárad schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Ňárade. Monitorovanie a hodnotenie PHSR obce Ňárad realizuje Obecné zastupiteľstvo v Ňárade.

Príloha č. 1: Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Zoznam členov Riadiaceho tímu

Jozef Lukács, starosta obce Ňárad
Ing. Alžbeta Feketeová – poslanec obce
Mária Víghová – Slovenský Červený kríž - Ňárad
Peter Végh – predseda poľovníckeho združenia
Izabela Bábicsová – poslanec obce
Mgr. Gábor Nagy – zástupca starostu Ňárad

Zoznam členov pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Prioritná oblasť - Hospodárska:

Ing. Alžbeta Feketeová – poslanec obce
Ing. Mátyás Sándor – poslanec obce, Telovýchovný jednota Ňárad
Karol Molnár – Telovýchovná jednota Ňárad
Júlia Szabó – poslanec obce, Detský klub Csiliz
Izabela Bábicsová – poslanec obce

Prioritná oblasť - Sociálna:

Mária Víghová – Slovenský Červený kríž - Ňárad
Karol Molnár – TJ Ňárad
Gabika Csókaová – zamestnankyňa obecného úradu
Ágnes Sebő Derzsi – členka Slovenský Červený kríž - Ňárad
Marta Sebőová – riaditeľka materskej školy

Prioritná oblasť - Environmentálna:

Peter Végh – predseda poľovníckeho združenia
Jozef Lukács – starosta obce Ňárad
Mgr. Gábor Nagy – zástupca starostu Ňárad
Zoltán Berecky – občan obce
Jozef Krajčík – poslanec obce

Príloha č. 2: Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválený uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014)

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014-2020

Program rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2014-2020

Integrovaný regionálny operačný program na obdobie 2014-2020

OP Ľudské zdroje na obdobie 2014-2020 (OP ĽZ)

OP Kvalita životného prostredia na obdobie 2014-2020 (OP KŽP)

OP Integrovaná infraštruktúra na obdobie 2014-2020 (OP II)

OP Výskum a inovácie na obdobie 2014-2020 (OP VaI)

OP Efektívna verejná správa na obdobie 2014-2020 (OP EVS)

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001)

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2009-2015

Územný plán Trnavského samosprávneho kraja

Regionálna inovačná stratégia Trnavského samosprávneho kraja

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VUC (v zmysle novely zákona o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. júna 2014) verzia k 31. júlu 2014

www.statistics.sk

www.upsvar.sk

<http://www.zmozo.sk/sk/o-zdruzeni>

<http://www.narad-csiliznyarad.sk/sk/>

Príloha č. 3: Zoznam skratiek použitých v PHSR

PHSR – program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

OP – operačný program

SR – Slovenská republika

EÚ – Európska únia

CR – cestovný ruch

MDVRR SR – Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Príloha č. 4: Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky

Projektový zámer 2/1

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia základnej školy a materskej školy
<i>Cieľ projektu</i>		Projekt rieši problematiku rekonštrukcie budovy základnej školy a materskej školy v jednej budove, s cieľom skvalitniť vyučovací proces a podmienky na výchovu detí. Cieľom projektu je tiež modernizáciu budovy (výmenou okien a dverí, nová strecha, novou zateplenou fasádou, rekonštrukcia vykurovacieho systému – využitie slnečných kolektorov na vykurovanie, výmena podlahy v škole) dosiahnuť úsporu
<i>Termín</i>		2016-2017
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		150 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	150 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	150 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Zrekonštruovaná základná a materská škola, zrekonštruovaný vykurovací systém (využitie obnoviteľných zdrojov energie, napr. slnečné kolektory)
<i>Užívatelia</i>		Deti materského a školského veku
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšenie kvality vyučovacieho procesu, zlepšenie podmienok výchovy a výučby, zníženie prevádzkových nákladov budov ZŠ a MŠ, zníženie spotreby energie na prevádzku budovy ZŠ a MŠ

Projektový zámer 2/2

<i>Názov projektu</i>		Revitalizácia centrálnej časti obce Ňárad
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je výstavbou oddychového parku podporiť rozvoj športu a zabezpečiť priestor na kvalitné a aktívne využitie voľného času pre deti a mládež. Ďalším cieľom projektu je vybudovaním obecného trhoviska pre prvovýrobcov podporiť a zabezpečiť miesto na predaj miestnych produktov.
<i>Termín</i>		2016-2017
<i>Garant</i>		Obec Ňárad
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		150 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	150 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	150 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Novozriadený detský park, obecné trhovisko, streetball miniihrisko, stojan na bicykle, altánok, smetné koše, lavičky, novovytvorená verejná zeleň, pouličné osvetlenie
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, návštevníci obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšenie kvality využitia voľného času obyvateľov, upevňovanie zdravia aktívnym športom, zvýšenie konkurencieschopnosti lokálnej ekonomiky (počet predajcov miestnych produktov), výmera zrekonštruovaného námestia (v m ²)

Projektový zámer 2/3

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia domu smútku v obci Nárada
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je zabezpečiť úpravu verejných plôch a zrekonštruovať chodníkov na cintoríne. Ďalším cieľom projektu je kompletne zrekonštruovať dom smútku (výmena vonkajších otvorov - okien a dverí, výmena strešnej krytiny, rekonštrukcia nášľapných podlahových vrstiev, nová elektroinštalácia vrátane hromozvodu, rekonštrukcia fasády, rekonštrukcia interiéru). Vybudovanie kamerového systému na cintoríne. Vybudovanie verejného osvetlenia na cintoríne a na parkovisku pri cintoríne. Inštalácia lavíc.
<i>Termín</i>		2015-2016
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		150 000,-
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		150 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	150 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	150 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Komplexne zrekonštruovaný dom smútku (zrekonštruovaný interiérom a exteriérom), rekonštrukcia chodníkov, novovybudované verejné osvetlenie na cintoríne a na parkovisku pri cintoríne, novovybudovaný kamerový systém
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia a návštevníci obce, návštevníci cintorína
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zlepšenie podmienok na smútočných obradoch, zvýšenie kvality občianskej infraštruktúry obce na cintoríne Zníženie prevádzkových nákladov domu smútku, zvýšenie bezpečnosti občanov a ich majetku, dĺžka vybudovaných chodníkov (v m)

Projektový zámer 2/5

<i>Názov projektu</i>		Zriadenie denného stacionára pre dôchodcov
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je zriadenie denného stacionára v priestoroch bývalej materskej školy s kapacitou 20 osôb. Zariadenie by malo vzniknúť rekonštrukciou existujúcej stavby bývalej materskej školy (číslo parcely 790/8, k.ú. Nárada).
<i>Termín</i>		2016
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Operačné programy EÚ, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		50 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	50 000,-
	<i>zdroje EÚ</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	50 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Novovybudovaný denný stacionár
<i>Užívatelia</i>		Dôchodcovia z obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Kapacita nového zariadenia pre seniorov - počet dôchodcov využívajúcich služby denného stacionára, zvýšenie kvality životných podmienok dôchodcov

Projektový zámer 2/6

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia miestneho kostola – zvonka, zabudovať do vnútra infražiariče
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je rekonštrukcia fasády kostola a montážou infražiaričov do kostola zabezpečiť vykurovanie kostola.
<i>Termín</i>		2016
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		Rímskokatolícka farnosť
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020, miestne zdroje
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		100 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	20 000,-
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	80 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	100 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Nová fasáda kostola, nový vykurovací systém v kostole
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, návštevníci obce a kostola
<i>Indikátory monitoringu</i>		Počet vyhrievacích zariadení (infražiaričov), zlepšený architektonický stav kostola, zvýšený komfort pre návštevníkov kostola

Projektový zámer 3/1

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov
<i>Cieľ projektu</i>		Rekonštrukcia a rozšírenie miestnych komunikácií a chodníkov. Asfaltová vrstva na miestne komunikácie. Zámerom projektu je zlepšiť kvalitu miestnych komunikácií a chodníkov a zvýšiť bezpečnosť na miestnych pozemných komunikáciách. Rekonštrukcia miestnych komunikácií v dĺžke 480 m (Doghel c, Baloňská c.) Rekonštrukcia miestnych komunikácií 460 m smerom na obec Pataš 350 m výstavba nového chodníka smerom na obec Pataš 434 m rekonštrukcia chodníka smerom na obec Baloň Rekonštrukcia chodníka v centre obce v dĺžke 138 m + 145 m pozdĺž cesty 2/506 (2 úseky)
<i>Termín</i>		2016-2017
<i>Garant</i>		Obec Ňárad
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		300 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	300 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	300 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Zrekonštruované miestne komunikácie a zrekonštruovaný a rozšírený chodníkový systém
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce – účastníci cestnej premávky
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zlepšenie stavu miestnych komunikácií, zlepšené podmienky cestnej dopravy na miestnych pozemných komunikáciách. Dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií v m Rozloha zrekonštruovaných miestnych komunikácií v m ² Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky

Projektový zámer 3/2

<i>Názov projektu</i>		Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia
<i>Cieľ projektu</i>		Zámerom projektu je zlepšiť kvalitu služieb poskytovaných občanom a zároveň znižovať prevádzkové náklady osvetľovacej sústavy (znižovanie nákladov na spotrebu elektrickej energie, znižovanie nákladov spojených s bežnou údržbou sústavy verejného osvetlenia).
<i>Termín</i>		2017
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		100 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	100 000,-
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	100 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Zrekonštruovaný miestny rozhlas a zrekonštruované verejné osvetlenie
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, návštevníci obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zlepšenie kvality služieb obyvateľom obce, počet hlásení miestneho rozhlasu, zlepšenie informovanosti obyvateľov obce cez miestny rozhlas, úspora elektrickej energie, zlepšenie stavu verejného osvetlenia v obci

Projektový zámer 3/3

<i>Názov projektu</i>		Zabezpečenie odtoku dažďovej vody, vytvorenie záchytnej jamy pozdĺž miestnych komunikácií
<i>Cieľ projektu</i>		Zabezpečiť odtok dažďovej vody z cestnej vozovky v uliciach obce, zabezpečiť bezproblémovú dopravnú premávku aj v prípade výdatných dažďov, ochrana majetku obce a obyvateľov.
<i>Termín</i>		2015
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Vlastné zdroje
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		10 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	10 000,-
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	10 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Vybudovaná a obnovená sústava záchytných jam, ktoré zvedú povrchovú vodu kontrolovaným spôsobom z cesty
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, účastníci dopravy
<i>Indikátory monitoringu</i>		Bezproblémové dopravné podmienky na uliciach obce, ochrana nehnuteľností a cestnej infraštruktúry Dĺžka záchytných jam pozdĺž miestnych komunikácií (v m)

Projektový zámer 3/5

<i>Názov projektu</i>		Rozšírenie verejného osvetlenia – kostol
<i>Cieľ projektu</i>		Rozšírenie verejného osvetlenia v okolí kostola. Cieľom projektu je rozšíriť verejné osvetlenie pri kostole a tak zabezpečiť bezpečnosť občanov. Zvýšenie bezpečnosti dopravy.
<i>Termín</i>		2015
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Vlastné zdroje
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		5 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	5 000,-
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	5 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Verejné osvetlenie pri kostole
<i>Užívatelia</i>		Návštevníci, obyvatelia obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Počet uličných svietidiel, zvýšenie efektívnosti verejného osvetlenia, svetlejšie ulice a verejné priestranstvá Zvýšená bezpečnosť občanov a ich majetku

Projektový zámer 3/6

<i>Názov projektu</i>		Cyklotrasy v obci Nárada
<i>Cieľ projektu</i>		Vybudovanie systému cyklistických chodníkov v mikroregiónu Medzičilize. Napojenie obce Nárada na úsekoch Pataš – Nárada – Baloň, Nárada – Sap – pokračovanie na Dunajskej medzinárodnej cyklotrase
<i>Termín</i>		2015-2016
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program rozvoja vidieka SR 2014-2020
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		200 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	200 000,-
	<i>verejné zdroje spolu</i>	200 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Cyklistický chodník medzi obcami Nárada a Pataš, cyklistický chodník medzi obcami Nárada a Baloň, cyklistický chodník medzi obcami Nárada a Sap
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia, turisti, návštevníci obce Cyklisti, chodci
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zníženie počtu dopravných nehôd, zvýšená turistická atraktivita regiónu Rast bezpečnosti občanov využívajúcich cyklistickú dopravu Dĺžka cyklotrasy v m, plocha vybudovanej cyklotrasy v m ²

Projektový zámer 4/1

<i>Názov projektu</i>		Výstavba nájomného bytového domu - nájomné byty – 8 b.j.
<i>Cieľ projektu</i>		Cieľom projektu je zlepšiť možnosti a podmienky bývania v obci – vybudovať nájomný bytový dom s 8 b.j. a s technickou vybavenosťou na ul. Patašská cesta - číslo parcely 1317/7, k.ú. Ňárad.
<i>Termín</i>		2015
<i>Garant</i>		Obec Ňárad
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Štátny fond rozvoja bývania, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		450 000,- dotácia - 35% - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR 65 % - úver Štátny fond rozvoja bývania Technická infraštruktúra k bytovému domu (parkoviská, cesty, inž. siete): Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	450 000,-
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	450 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Novovybudovaný nájomný bytový dom + potrebná techn. infraštruktúra
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia obce, mladé rodiny, záujemcovia o bývanie v obci
<i>Indikátory monitoringu</i>		Podiel obyvateľstva bývajúci v kvalitnom bytovom fonde, počet novovybudovaných nájomných bytov (8 b.j.)

Projektový zámer 5/3

<i>Názov projektu</i>		Likvidácia čiernych skládok odpadu v obci Nárada
<i>Cieľ projektu</i>		Identifikovať a následne likvidovať čierne skládky odpadu v obci. Prevencia vzniku čiernych skládok.
<i>Termín</i>		2015
<i>Garant</i>		Obec Nárada
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		VUC Trnavský kraj
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		50 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	50 000,-
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	50 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Zlikvidované čierne skládky odpadu
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia a návštevníci obce
<i>Indikátory monitoringu</i>		Počet odstránených čiernych skládok odpadu, pokles vzniku čiernych skládok odpadu, zvýšenie kvality životného prostredia obce

Projektový zámer 5/4

<i>Názov projektu</i>		Vybudovanie oddychovej zóny v centre obce Ňárad
<i>Cieľ projektu</i>		Vybudovanie novej oddychovej zóny – nového verejného priestranstva v rámci intravilánu obce - zvýšenie podielu zelene, výsadba stromov, okrasných kríkov a trávnik. V oddychovej zóne budú rozmiestnené lavičky a odpadkové koše. Lokalita (parcely č. 157 k.ú. Ňárad o výmere 1874 m ²) je v súčasnosti využívaná ako záhrada. Projekt prispieva k zvýšeniu povedomia obyvateľov o hodnote vidieckej krajiny. Projekt vytvorí aj turisticky zaujímavé miesta oddychu a relaxácie.
<i>Termín</i>		2015-2016
<i>Garant</i>		Obec Ňárad
<i>Spolupráca (partneri)</i>		
<i>Finančné zdroje: operačné programy, resp. iné strategické zdroje</i>		Program obnovy dediny
<i>Oprávnené náklady spolu – EUR</i>		10 000,-
<i>Verejné zdroje EUR</i>	<i>miestne zdroje</i>	5 000,-
	<i>regionálne (VUC) zdroje</i>	
	<i>národné zdroje/štátny rozpočet</i>	5 000,-
	<i>zdroje EU</i>	
	<i>verejné zdroje spolu</i>	10 000,-
<i>Súkromné zdroje EUR</i>	<i>podnikatelia</i>	
	<i>nadácie</i>	
	<i>iné</i>	
	<i>súkromné zdroje spolu</i>	
<i>Výstupy</i>		Novovybudovaná oddychová zóna v centre obce
<i>Užívatelia</i>		Obyvatelia a návštevníci obce, turisti
<i>Indikátory monitoringu</i>		Zvýšenie kvality životného prostredia obce Zvýšenie atraktívnosti obce pre návštevníkov a turistov Výmera vybudovanej oddychovej zóny